

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE
PROVOZNĚ EKONOMICKÁ FAKULTA
KATEDRA EKONOMIKY

Bakalářská práce na téma

Zhodnocení vývoje výdajů Správy Pražského hradu

vypracovala: Jana Honcová

© 2009 ČZU v Praze

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci „Zhodnocení vývoje výdajů Správy Pražského hradu“ vypracovala samostatně pod odborným dohledem Ing. Ludmily Bervidové s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů uvedených v příloženém seznamu literatury. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30. dubna 2009

Poděkování

Ráda bych tímto poděkovala své vedoucí bakalářské práce paní Ing. Ludmile Bervidové, CSc. za vedení této práce, její odborný dohled a cenné rady.

Děkuji také panu Ing. Petru Polívkovi, z oddělení plánu a rozpočtu Správy Pražského hradu, za poskytnutí potřebných informací a materiálů.

Zhodnocení vývoje výdajů Správy Pražského hradu

The evaluation of expenses development of the Prague Castle Administration

SOUHRN

Tato bakalářská práce se zabývá zhodnocením vývoje výdajů Správy Pražského hradu. Jedná se o příspěvkovou organizaci, jejímž zřizovatelem je Kancelář prezidenta republiky. V České republice se jedná o jedinečnou organizaci. Jejím posláním je poskytovat kompletní servis prezidentu republiky. Finančně ji však zatěžuje povinnost vyplývající z faktu, že komplex Pražského hradu je národní kulturní památka, jejíž péče je velmi nákladná a specifická.

V úvodní části práce je stručně nastíněno postavení příspěvkových organizací v národním hospodářství. Kultura je zde představena jako statek, který má svá specifika a vyžaduje individuální přístup od státu v podobě finanční podpory. Této problematice se věnuje třetí kapitola.

Samotná praktická část v úvodu logicky představuje Správu Pražského hradu, předmět činnosti a organizační strukturu.

Zhodnocení vývoje výdajů Správy je poskytnut největší prostor. Výdaje jsou představeny sumarizované i v rozdělení podle způsobu financování na investiční a neinvestiční v období 1997 - 2006. V závěru kapitoly je stručně nastíněn vývoj nejdůležitějších skupin nákladů, podpořených statistickými výpočty.

SUMMARY

This bachelor thesis deals with evaluation of expenses development of the Prague Castle Administration. It is an allowance organization, whose founder is the Office of the President of the Republic. In the Czech Republic is a unique organization. Its mission is to provide a complete service the President of the Republic. Financially, however, suffer from the obligations arising from the fact that the complex of Prague Castle is a national cultural monument, the care is very expensive and specific.

In the introductory part of this theses is briefly outlined the status of allowance organizations in the national economy. Culture is here presented as an object that has their own characteristics and requires an individual approach from the state in the form of financial support. Third chapter is dedicated this issue.

The practical part of the introduction logical presents the Prague Castle administration, subject of business and organizational structure.

The evaluation of expenses development of the Administration is given the largest space. Costs are presented in summary form but also divided in investment and non-investment according to the type of financing in the period 1997 - 2006. At the conclusion chapter, there is briefly outlined development the most important categories of costs, supported by statistical calculations.

Klíčová slova: příspěvková organizace, neinvestiční výdaje, investiční výdaje, příspěvek na provoz, systémová dotace

Keywords: allowance organizations, non-investment expenditure, investment expenditure, contribution to the operation, system subsidy

Obsah

1. Úvod.....	5
2. Cíl práce a metodika	6
2.1. Časové řady	6
2.2. Průměrný měsíční plat.....	7
3. Kultura jako veřejný statek	8
3.1. Vymezení veřejného sektoru	8
3.2. Členění statků	10
3.2.1. Čisté veřejné statky	11
3.2.2. Smíšené veřejné statky.....	11
3.3. Kultura jako veřejný statek.....	12
3.4. Základní rozdělení kulturních statků	12
3.4.1. Rozdělení kulturních statků podle způsobu řízení produkce	13
3.5. Kulturní politika státu.....	14
4. Zdroje financování Správy Pražského hradu	15
4.1. Výdaje na financování kultury	15
4.1.1. Prostředky z centrálních zdrojů.....	16
4.1.2. Prostředky z místních zdrojů.....	17
4.2. Zdroje financování Správy Pražského hradu.....	18
5. Charakteristika Správy Pražského hradu	21
5.1. Historie Pražského hradu.....	21
5.2. Založení společnosti	21
5.3. Předmět činnosti	22
5.3.1. Orgány Správy Pražského hradu	23
5.3.2. Organizační struktura	24
6. Zhodnocení výdajů Správy Pražského hradu	25
6. 1. Neinvestiční výdaje.....	29
6. 1. 1. Účtová třída 50 – Spotřebované nákupy	29
6. 1. 2. Opravy a udržování a spotřeba služeb.....	31
6. 1. 3. Mzdové výdaje a seskupení účtu 52.....	38

6. 1. 4. Účtová třída 53 – Daně a poplatky	42
6. 1. 5. Účtová třída 54 – Ostatní provozní náklady.....	43
6. 1. 6. Účtová třída 55 – Odpisy, rezervy.....	43
6. 1. 7. Účtová třída 59 – Daně z příjmů a převodové účty.....	44
6. 2. Investiční výdaje	45
6.3. Budoucí vývoj	49
7. Závěr	52
8. Seznam literatury	55
9. Přílohy	56

1. Úvod

Postavení kultury prošlo v posledních staletích výraznou změnou. Dříve byla její podpora módní výsadou a patřila k úrovni vyšších společenských vrstev. Náboženství si kulturu podmiňovalo. Bohatá šlechta a církve byla schopna starat se o své majetky.

S rozvojem společenského života a vznikem střední vrstvy se kultura rozšířila a nabyla na významu v běžném životě. Vznikaly nová umění, média. V současnosti si bez koncertu, prohlídky zámku nebo návštěvy muzea nelze představit společenský život.

Poslední dvě jmenované mají něco společného. Na rozdíl od sochaře, který se zrovna těší všeobecné oblibě, nelze zámek nebo muzeum zavřít, dokud nebude stát v popředí zájmu.

Kultura se musí podporovat. Je krásná, obohacující, nenahraditelná a bohužel také nákladná. Stát si uvědomil potřebu financování kulturních statků. Přesto nedosahují prostředky na kulturu ani 1 % státního rozpočtu.

V této šedé zóně tržního hospodářství došlo ke koexistenci mezi financováním státu a běžných občanů. Stejně jako ve všech oblastech veřejných financí, prostředků není nikdy dost. Příspěvkové organizace, jak z názvu vyplývá, dostávají na svoji existenci pouze příspěvky na provoz, v některých ojedinělých případech dotace na investiční akce. Nakládání s těmito prostředky musí dodržovat zásady hospodárnosti a účelnosti lépe, než běžné podnikatelské subjekty. Nemohou si dovolit ztrátu nebo plýtvání.

Předkládaná bakalářská práce se zabývá hodnocením výdajů příspěvkové organizace v desetileté časové řadě. Výdaje jsou sledovány, zda splňují výše zmíněné požadavky.

2. Cíl práce a metodika

Bakalářská práce je zpracována na základě prostudované literatury, souvisejících zákonů a právních norem, materiálů poskytnutých Správou Pražského hradu a v neposlední řadě i z Výročních zpráv této příspěvkové organizace.

Jedná se o informace sekundární, převážně získané z odborné literatury. Praktická část je založena na statistickém zpracování a porovnání účetní výkazů zisků a ztrát, s přihlédnutím k věcné a příslušné souvislosti jejich vzniku.

Předmětem práce je nastínit postavení kultury v národním hospodářství, specifika příspěvkové organizace vzhledem k jejímu financování. Cílem předkládané bakalářské práce je zhodnotit vývoj výdajů Správy Pražského hradu v letech 1997 – 2006. Výdaje budou sledovány z pohledu hlavní činnosti, v členění na investiční a neinvestiční. Z pohledu příspěvkové organizace bude sledováno, zda nejsou výdaje neopodstatněně vysoké a nedochází k plýtvání se zdroji.

2.1. Časové řady

Použité statistické metody se týkají analýzy časových řad: trendové funkce, klouzavé průměry, sezonní odchylky.

Časová řada je posloupnost věcně a prostorově srovnatelných pozorování (dat), která jsou jednoznačně uspořádána z hlediska času ve směru minulost – přítomnost.

Základní druhy časových řad ekonomických ukazatelů použitých v této práci jsou časové řady intervalové, primárních (prvotních) a peněžních ukazatelů.

Elementární charakteristiky časových řad: tempa růstu, průměry hodnot časové řady a průměrná tempa růstu.

Tempa růstu (neboli řetězové indexy): $I_{t,t-1} = \frac{Y_t}{Y_{t-1}}$,

kde $t = 2, 3, \dots, n$ let, y_t je hodnota pro rok t , y_{t-1} je hodnota vztahující se k přecházejícímu roku, roku t .

Průměrné tempo růstu, jež se určuje jako geometrický průměr z jednotlivých temp růstu:

$$k = (k_2 k_3 \dots k_n)^{\frac{1}{n-1}}$$

Časovou řadu lze dekomponovat na čtyři základní složky: trendová, sezonní, cyklická a náhodná. Trend je hlavní tendence dlouhodobého vývoje hodnot analyzovaného ukazatele v čase.

Sezonní složka je pravidelně se opakující odchylka od trendové složky. Příčiny sezonního kolísání mohou být různé od meteorologických podmínek po společenské zvyklosti a tradice.

Cyklická složka je kolísání okolo trendu v důsledku cyklického vývoje s délkou vlny delší než jeden rok.

Náhodná složka je veličina nepopsatelná žádnou funkcí času. Zbývá po vyloučení předcházejících třech složek časové řady. (Hindis, 2008)

2.2. Průměrný měsíční plat

Výpočet průměrného měsíčního platu zaměstnanců je stanoven metodikou Ministerstva financí. Jedná se o podíl celkového objemu prostředků na platy včetně odměn a přepočteného počtu zaměstnanců v roce, upravený dělitelem dvanácti pro měsíční vyjádření částky.

$$\text{Průměrný plat} = \frac{(\text{COP} + \text{O})}{\text{PPP}} / 12 ,$$

kde COP je celkový objem platů, O jsou prostředky z fondu odměn a PPP je přepočtený počet pracovníků. (Výroční zpráva, 1999)

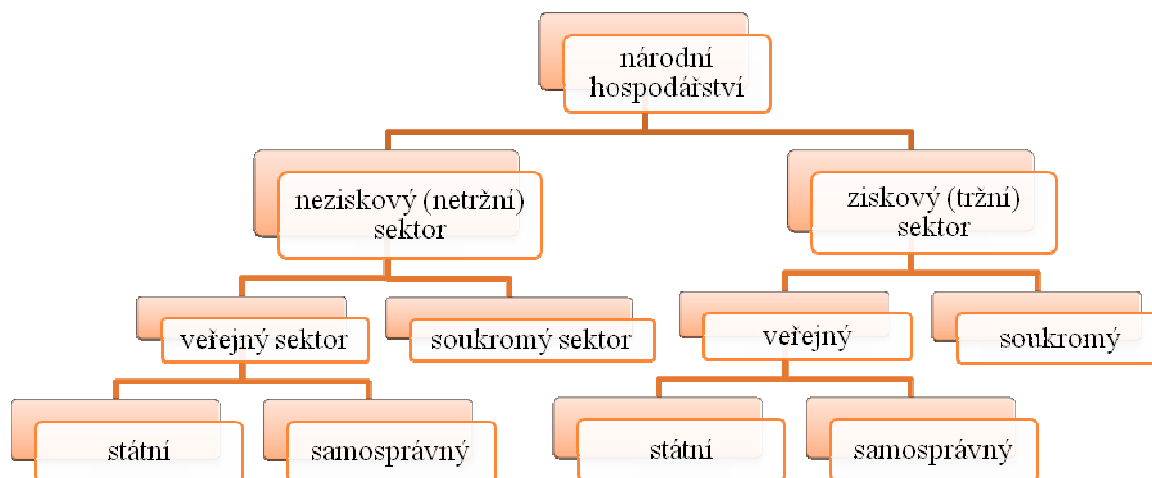
3. Kultura jako veřejný statek

Pro pochopení, jaké má kultura v současné ekonomice místo, její postavení v tržní ekonomice a vztahy se státem je nejprve nutné vymezit veřejný sektor a definovat druhy statků.

3.1. Vymezení veřejného sektoru

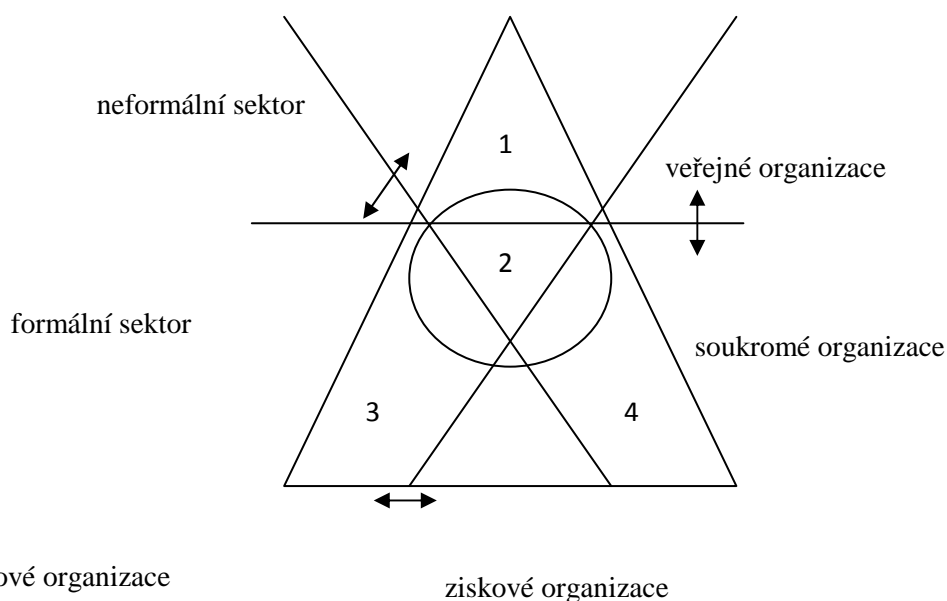
Existuje několik členění národního hospodářství. V této práci jsou uvedena dvě nejčastější.

První z nich je členění národního hospodářství podle dvou hledisek, první je tržní charakter, druhý způsob financování.

Zdroj: Strecková, Y., Malý, I a kol.: *Veřejná ekonomie pro školu i praxi*, Computer press, Praha 1998

Daleko podrobnější a vhodnější je členění národního hospodářství podle Pestoffa.

Zdroj: Pestoff, V. A.: Reforming social services in Central eastern Europe an eleven nation overview, GRYF, Poland, Cracow, 1995

Celá plocha trojúhelníku představuje národní hospodářství, jednotlivé čáry, jsou kritéria členění na hlavní čtyři oblasti. Prvním je forma organizace, veřejné nebo soukromé. Dalším stupněm členění je rozdělení na formální a neformální sektor. Poslední je dělení na neziskové a ziskové organizace. Vyčlenily se tak čtyři subsystémy, do kterých lze zařadit veškeré organizace, firmy, podniky, instituce, nadace, které působí na našem území.

1. neziskový veřejný sektor
2. neziskový soukromý sektor
3. neziskový sektor domácnost
4. ziskový soukromý sektor

V tomto schématu se samozřejmě vyskytují i hraniční organizace, zde se nachází státní podnik. Byl zřízen za účelem podnikání některou z institucí veřejného sektoru a obhospodařuje státní majetek. (Rektořík a kol., 2007)

Tab. č. 1. Typologie institucí ve veřejném a neziskovém nestátním sektoru

veřejný (státní a municipální) sektor	neziskový nestátní (non-profit) sektor
rozpočtové organizace	nadace a nadační fondy
příspěvkové organizace	občanská sdružení
fondy	zájmová sdružení právnických osob
veřejnoprávní instituce	obecně prospěšné společnosti
	komory (profesní)

Zdroj: Hamerníková B.: *Financování ve veřejném a neziskovém nestátním sektoru*, Eurolex Bohemia, Praha, 2000

3.2. Členění statků

Nejobecnější definice statků jsou předměty, které slouží k uspokojení lidských potřeb.

Podle jejich dostupnosti se statky nejčastěji dělí na:

- volné statky, které jsou v přírodě volně dostupné a bez omezení. Jedná se o vodu, vzduch, sluneční svit,
- ekonomické statky, jsou produkty, nejčastěji chápány jako zboží nebo služby, které jsou výsledkem výrobního procesu.

Za určitých podmínek se volný statek může stát ekonomickým, např. pitná balená voda.

Ekonomické statky se třídí podle různých hledisek, následující rozdělení je převzato z knihy Peková, *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*, 2005

Základní členění vhodné pro tuto problematiku je založeno na charakteru spotřeby, místě a způsobu rozhodování o statcích a jejich financování. Statky se tedy dělí na soukromé (privátní statky) a veřejné statky. Třetí skupinu tvoří statky hraniční, které nelze přesně zařadit do konkrétní skupiny.

Soukromé statky jsou statky individuální spotřeby. Podle charakteru spotřeby se dále dělí na spotřební statky a kapitálové. U prvních jmenovaných se jedná převážně o krátkodobou nebo dlouhodobou spotřebu domácností. Kapitálové statky se používají k další výrobě. (Peková, 2005)

Veřejné statky jsou statky kolektivní spotřeby. Míra dělitelnosti spotřeby je dále dělí na statky čisté a smíšené.

Charakteristické pro veřejné statky je fakt, že neprochází trhem, došlo u nich k tržnímu selhání. Jedná se tedy o netržní statky, za určitých okolností mohou být i polotržní statky. Jsou spotřebovávány kolektivně, prospěšné celé společnosti a je veřejným zájmem jejich zachování, obnova a zabezpečování jejich existence. Vyšší efektivnosti dosahují při zabezpečování jejich existence veřejnou správou. Myslí se tím stát a územní samospráva v rámci veřejného sektoru. (Peková, 2005)

3.2.1. Čisté veřejné statky

Spotřeba čistých veřejných statků je automatická. Je pro ně charakteristická nedělitelnost spotřeby. Nelze určit konkrétní podíl jednotlivce na jeho spotřebě, neexistuje zde soutěživost mezi jednotlivými uživateli veřejného statku.

Neschopnost určit podíl jednotlivce vede k problémům s vyčíslitelností nákladů na tento statek. Zároveň zde neexistuje konkurence na straně uživatelů, kteří jej spotřebovávají. Kvalita veřejného statku je nedělitelná, pouze při nadměrné spotřebě hrozí snížení standardu pro všechny. Čistým veřejným statkem je veřejná správa, která je začleněna do veřejného sektoru. (Peková, 2005)

3.2.2. Smíšené veřejné statky

Pro vymezení smíšených veřejných statků je vhodné uvést charakteristiky, které je oddělují od předchozí skupiny statků čistých.

Lze určit podíl jednotlivce na spotřebě, z toho plyne schopnost ocenit spotřebu tohoto statku určitou cenou – uživatelským poplatkem. Často bývají dotovány z daňového výnosu částečně nebo celkově. Zde dochází k přesunu mezi jednotlivými kategoriemi do statku polotržního.

Z prostorového hlediska, které bere v úvahu geografický užitek, lze statky dělit do dalších tří skupin. Geografickým užitekem se myslí konkrétní osoba, obec nebo region, který má ze statku užitek. (Peková, 2005)

Statky jsou tedy členěny na:

- národní (celostátní), které využívá obyvatelstvo celého státu,
- regionální statky, které využívají především obyvatelé určitého regionu
- lokální statky, které využívají obyvatelé určité lokality.

V případě příspěvkové organizace Správa pražského hradu se jedná o národní statek, kdy slouží k reprezentaci naší republiky. (Peková, 2005)

3.3. Kultura jako veřejný statek

Z předchozí kapitoly je zřejmý způsob členění v rámci veřejných statků. Kultura je tedy smíšený kolektivní statek. Stát má na jeho trvalé produkci a spotřebě zájem. Je to jeden z ukazatelů vyspělosti konkrétního státu. Přesné složení a rozsah poskytované péče a zájmu o kulturu však neurčuje.

Náklady na tyto statky spolufinancuje příslušný občan, který konkrétní kulturní statek spotřebovává. Ať už se jedná o návštěvu galerie, příspěvek na obnovu Karlova mostu nebo spolky dobrovolníků opravujících historické budovy.

Podle geografického rozdělení je zbytek hrazen z výdajů veřejných rozpočtů. U národních statků, např. příspěvkových organizací zřízených státem v zastoupení konkrétního ministerstva se jedná o státní rozpočet. Regionální a lokální statky jsou dále spoluhrazeny z rozpočtů krajů, měst a obcí.

Dlouhodobý trend ukazuje narůstající objem produkovaných kulturních činností a dalších kulturních produktů. Přispívá k tomu technický pokrok a zvyšující se úroveň obyvatelstva. To s sebou nese i vyšší nároky na kvalitu a tím i finanční prostředky vynakládané pro tuto oblast. Produkty v tomto sektoru jsou považovány za pozitivní externality, proto je jednou z priorit státní správy vytvářet vhodné podmínky pro jejich realizaci. (Peková, 2005)

3.4. Základní rozdělení kulturních statků

Oblast kulturních statků se rozděluje na tři základní typy, podle druhu statků. Prvním z nich je čistý veřejný statek. Platí pro něj stejné charakteristiky uvedené výše. Druhým je smíšený veřejný statek. Zde se jedná o nejzjevnější využití kulturního statku.

Spotřebu těchto statků určuje přímo naše současná potřeba, např. návštěva divadelního představení, prohlídka Pražského hradu. Zde se uplatňuje i jejich rozdělení na národní, regionální a lokální. V našem případě se jedná o geografické umístění konkrétní památky, místo konání akce. Kriteřiem je zde míra vlivu na občany. Přestože je kultura chápána jako kolektivní smíšený statek, i zde existují privátní statky. Nejběžnějším příkladem je zakoupení uměleckého díla, vystoupení umělců na firemních večířcích. Ocenění zde probíhá na základě tržních principů, nabídky a poptávky.

Právě tržní selhání, ke kterému v této oblasti došlo, určuje i specifikace ceny kulturního statku a jeho ohodnocení. Dvě hlavní kriteřia ekonomického hodnocení jsou vzácnost statku a jeho užitná hodnota. Nastává zde problém objektivity při tomto stanovení. Pro dva konkrétní uživatele může být užitná hodnota a tedy i cena takového statku zcela rozdílná.

Při financování ze státního rozpočtu pak vyvstává otázka, zda byly poskytnuté finanční prostředky objektivně hodnoceny či nikoliv. Může se stát, že některá kulturní zařízení jsou:

- nedoceňována, při udržování rozsáhlých stavebních historických památek, současné umění,
- přeceňována, v oblasti komerčního využití hudby a vystoupení hudebníků.

Kulturní statky, o které je velký zájem a dochází zde ke konkurenci mezi spotřebiteli, jsou proto zařazovány do skupiny statků tržních. Stát v tomto případě neposkytuje žádné dotace na jejich financování. Existují dva přístupy k financování kulturních statků. Může být uplatňován zvýšený podíl veřejných rozpočtů, nebo naopak zvýšený podíl spoluúčasti konkrétního spotřebitele kulturního statku. (Peková, 2005)

3.4.1. Rozdělení kulturních statků podle způsobu řízení produkce

Další kriteřium členění kulturních statků je způsob řízení jejich produkce. V případě neřízené produkce se jedná o přirozený a spontánní vznik. Například ústní lidová slovesnost, tradice a zvyky. Z ekonomického hlediska nejsou závislé na přísunu finančních prostředků ze státního rozpočtu.

Daleko větší podíl má řízená produkce. K produkci je potřeba specializovaných kulturních zařízení, která jsou náročná na přísun finančních prostředků. Díky rozmanitosti kultury jsou zde oblasti, které kladou velmi vysoké nároky na kvalitu pracovní síly a materiální náklady, nutné pro vlastní realizaci.

Výsledné činnosti jsou občany spotřebovávány nerovnoměrně, vzhledem k individuálním preferencím uživatelů. Neopomenutelná je znalost trhu, jeho segmentů a účelná a cílová propagace konkrétních kulturních statků. (Peková, 2005)

3.5. Kulturní politika státu

Znakem vyspělého státu je jeho zájem o kulturu, její podpora a pomoc při realizaci, financování. Z ekonomického hlediska je kulturní politika státu chápána jako míra vlivu při jejím zajišťování. Podle úlohy státu, známe čtyři modely chování.

- stát Ulehčovatel,
- stát Patron,
- stát Architekt,
- stát Konstruktor.

Jednotlivé modely od sebe odlišuje jejich zaměření. Z ekonomického hlediska je rozhodující, jak získávají umělecké organizace prostředky. Příjmy mohou plynout z vlastní činnosti, od sponzorů, z daňových úlev. Úloha státu je v jednotlivých modelech proměnlivá. Stát může podporovat amatérské umělecké organizace, tvořit nezávislé umělecké řady, vlastnit všechny prostředky používané k umělecké produkci nebo využít přímého centrálního napojení z Ministerstva kultury. (Peková, 2005)

V následující tabulce je pro ilustraci uveden přehled výdajů na kulturu ze státního rozpočtu v letech 2001 - 2006. Z tabulky je patrný nárůst výdajů na kulturu, které korespondují se zvyšujícími se celkovými výdaji.

Tab. č. 2. Výdaje na kulturu a celkové výdaje ze státního rozpočtu v mld. Kč

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Výdaje SR	689,9	593,7	809,5	861,7	928,2	1 028,3
Výdaje kap. 334	4,8	4,8	6,2	6,5	6,5	7,1

Zdroj: Výroční zprávy Ministerstva kultury z let 2001 - 2006

V následující tabulce jsou výdaje Ministerstva kultury rozděleny podle odborů vztahujících se k péči o kulturní památky. Nejedná se o úplný výčet.

Výdaje na kulturu se neustále zvyšují, jak nominálně, tak procentuálně. V roce 1998 byl rozpočet sestaven podle nové rozpočtové skladby platné od 1.1.1997. Z tohoto důvodu jsou srovnání v delší časové řadě problematická. (Hamerníková, 2000)

Tab. č. 3. Výdaje Ministerstva kultury v mld. Kč

	2002	2003	2004	2005	2006
Odbor památkové péče	94 290,0	45 412,0	2 515,8	1 474,4	932,5
Památková inspekce	20,0	17,4	106,3	20,0	22,4
Odbor ochrany movitého kulturního dědictví, muzeí a galerií	99,4	238,2	466,2	959,6	335,0
Odbor lidských zdrojů	80 639,7	91 891,3	103 047,3	106 426,6	115 289,0
Odbor církví	473,3	301,7	379,4	221,4	552,4
Odbor umění a knihoven	1 002,8	1 838,0	3 846,9	8 058,2	2 023,5
Odbor regionální a národnostní kultury	16,8	322,9	293,1	52,0	55,3
Celkový součet	141 697,3	187 165,5	224 744,5	179 699,9	187 136,5

Zdroj: Výroční zprávy Ministerstva kultury z let 2002 - 2006

4. Zdroje financování Správy Pražského hradu

4.1. Výdaje na financování kultury

Obecně jsou činnosti v kultuře ztrátové. Nejčastější forma institucí, produkujících kulturní statky jsou příspěvkové organizace. Zřizovatelem je příslušný městský úřad, v případě Správy Pražského hradu je zřizovatelem Kancelář prezidenta republiky. Hospodaření se řídí zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů a dalšími předpisy o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu ČR a o finančním hospodaření organizačních složek státu, krajů a municipalit a příspěvkových organizací.

Zřizovatel poskytuje kulturní organizaci příspěvek k úhradě její provozní činnosti, včetně výdajů na opravy a výdajů na údržbu základních prostředků, a to v případě, že tyto potřeby nelze uhradit jejími vlastními příjmy. (Peková, 2000)

4.1.1. Prostředky z centrálních zdrojů

Rozhodujícím centrálním zdrojem pro financování výdajů na kulturu je státní rozpočet s příslušnými fondy. Jedná se o Státní fond kultury ČR a Státní fond pro podporu a rozvoj české kinematografie.

Finanční prostředky rozpočtované ve státním rozpočtu pro resort Ministerstva kultury ČR kap. 334 jsou využívány například na provoz příspěvkových organizací. Jde o několik desítek příspěvkových organizací, jejichž zřizovatelem je Ministerstvo kultury, jako jsou například ústavy Památkové péče umístěné v regionech. (Peková, 2000)

Tab. č. 4. Přehled celkových výdajů na kulturu v ČR v letech 2002-2007

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Celkem kap. 334	4 809 334	6 233 477	6 549 237	6 497 303	7 095 093	8 300 419
Běžné	4 097 692	5 192 962	5 531 595	5 486 828	5 959 364	6 477 554
Kapitálové	711 642	1 040 516	1 017 643	1 010 475	1 135 729	1 822 865
Podíl výdajů na SR (%)	0,64	0,77	0,76	0,7	0,69	0,76

Zdroj: Výroční zpráva Ministerstva kultury pro rok 2007

Struktura a velikost hlavních výdajů Ministerstva kultury v r. 2002 a 2004 je uvedena v tabulce č. 5. Lze předpokládat, že obdobná struktura výdajů je zachována i v následujícím období. Vzhledem k poslání Ministerstva kultury je pouze čtvrtina finančních prostředků použita přímo na konkrétní programy a okruhy, společně s výdaji na reprodukci investičního majetku je na obnovu památek, financování kulturních programů, církví, výzkumu a vývoje věnováno 34,15 %.

Tab. č. 5. Struktura hlavních výdajů Ministerstva kultury v letech 2002 a 2004 (tis. Kč)

Druh výdajů	2002	2004
Platy zaměstnanců a ostatní platby za práci	70 256	73 249
Povinné pojistné placené zaměstnavatelem	17 218	26 637
Převod do FKSP	946	1420
Výdaje na reprodukci investičního majetku	1 496 655	812 850
Výdaje na výzkum a vývoj	107 926	82371
Výdaje na církve celkem	32 788	1 248 194
Výdaje na programy a programové okruhy	1 128 409	1 628 220
Výdaje celkem	5 059 556	6 045 710

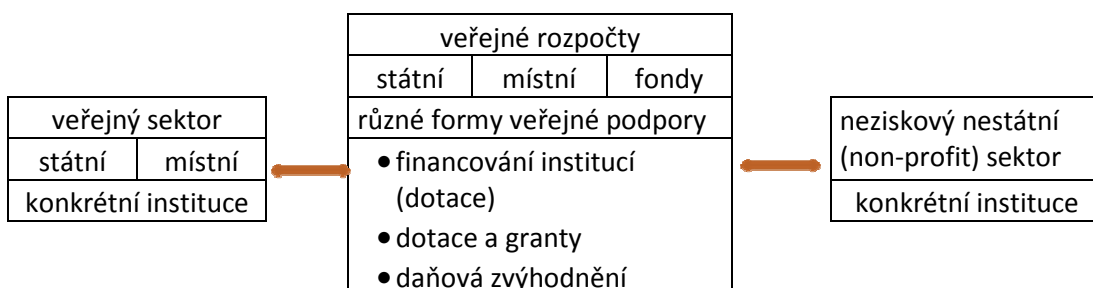
Zdroj: Peková J., Pilný J., Jetmar M.: *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*, ASPI, Praha, 2005

Z celkového objemu prostředků spadajících do kompetence Ministerstva kultury jsou nejvyšší položkou výdaje na reprodukci investičního majetku a výdaje na programy a programové okruhy. Péče o národní památky a jiné historicky významné kulturní předměty je nejdůležitější náplní tohoto ministerstva. Z toho důvodu budou tyto prostředky v budoucnu zvyšovat svůj podíl na celkovém objemu peněžních prostředků a jejich financování do budoucna nelze omezovat.

4.1.2. Prostředky z místních zdrojů

Problematika financování kulturních činností se od roku 1990 stále více posouvá směrem k bydlištěm občanů, tj. do regionů, krajů a přímo do municipalit. Problémem zůstává stále vyšší disproporce mezi finančními zdroji a výdaji, jež municipality mají pro své činnosti a tedy i pro financování kulturních činností. (Peková, 2000)

Vazby mezi institucemi ve veřejném a neziskovém sektoru a veřejnými rozpočty přibližuje následující schéma

Zdroj: Hamerníková B.: *Financování ve veřejném a neziskovém nestátním sektoru*, Eurolex Bohemia, Praha, 2000, s. 128

4.2. Zdroje financování Správy Pražského hradu

Správa Pražského hradu je příspěvková organizace zřízená Kanceláří prezidenta republiky v roce 1993.

Financování těchto organizací je upraveno zákonem č. 150/1991 Sb., o finančním hospodaření rozpočtových a příspěvkových organizací ve znění pozdějších předpisů. Rozpočtová pravidla se řídí Zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), v platném znění. Z tohoto zákona vyplývá povinnost hospodařit s vyrovnaným rozpočtem. V případě mimořádných výdajů je nutná dodatečná úprava rozpočtu.

Finanční vztah mezi státním rozpočtem a orgánem příspěvkové organizace je stanoven zákonem o státním rozpočtu pro příslušný rok. Investiční výdaje jsou poskytovány pro konkrétní situaci (Hamerníková, 2000)

Počáteční majetek Správa Pražského hradu získala z prostředků Kanceláře prezidenta republiky delimitací majetku této instituce podle delimitačního protokolu při svém založení. Jedná se o veškerý majetek, movitý a nemovitý, ke kterému měla Kancelář prezidenta republiky dne 30. dubna 1993 právo hospodaření a jiná práva a povinnosti majetkoprávní, obchodní a jiné vztahy.

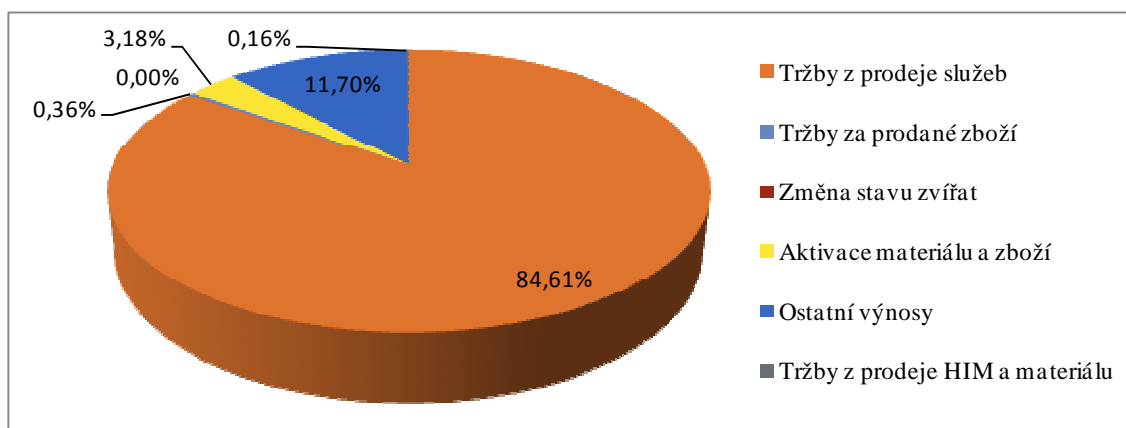
Správa Pražského hradu hospodařila při svém založení ve smyslu vyhlášky č. 205/1991 Sb., o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu ČR

a o finančním hospodaření rozpočtových a příspěvkových organizací. Jedná se o veškeré prostředky získané vlastní činností, prostředky přijaté z rozpočtu Kanceláře prezidenta republiky, od jiných subjektů na základě smlouvy o sdružení a prostředky přijaté od státních fondů, příspěvky a dary od fyzických a právnických osob. (Dobrovský, 1993)

Vedle financí rozdělovaných ze státního rozpočtu je financování Správy Pražského hradu je částečně pokryto výnosy z hlavní a vedlejší činnosti. Jedná se o tržby z prodeje služeb, tržby z prodeje vstupného do objektů Pražského hradu, tržby z nájmu nebytových prostor a tržby z výstavních projektů.

Podíl jednotlivých složek výnosů je zobrazen v následujícím grafu č. 1 je patrné, že největší podíl z absolutních hodnot získaných v letech 1997 až 2006 mají tržby z prodeje služeb s téměř 85 %. Následují ostatní výnosy s 11,7 %, do kterých spadají ostatní provozní výnosy, nesplňující požadavky pro zařazení do předchozích skupin. Zbývající tři položky mají vzhledem ke své hodnotě nepatrný podíl na výnosech.

Graf č. 1. Procentní složení výnosů Správy Pražského hradu

Zdroj: Výroční a výhledové zprávy Správy Pražského hradu a vlastní zpracování

V následující tabulce jsou pro ilustraci uvedeny hodnoty celkových výnosů, z toho výše tržeb z prodeje služeb a zboží hlavní i vedlejší činnosti, a příspěvků na provoz ze státního rozpočtu v letech 2002 až 2006.

Tab. č. 6. Hlavní výnosové položky Správy Pražského hradu (tis. Kč)

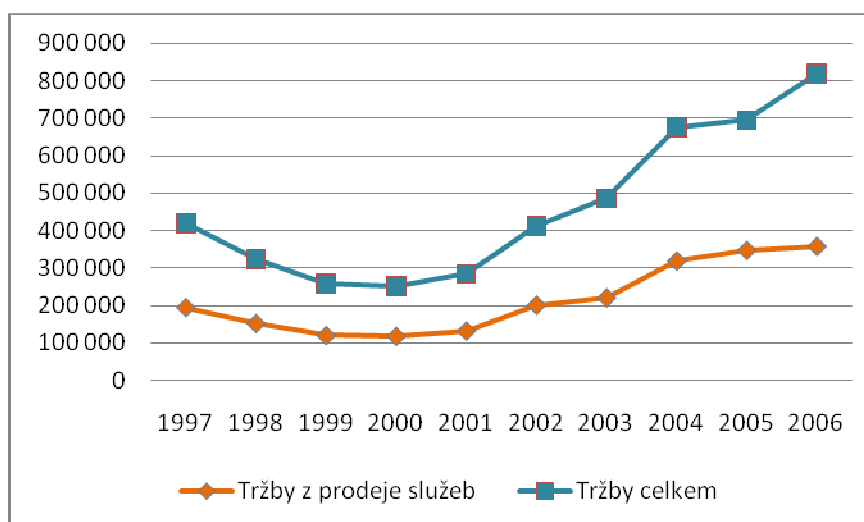
	2002	2003	2004	2005	2006
Tržby z prodeje služeb	200 919,0	220 501,0	317 471,7	345 703,7	356 175,4
Tržby za prodané zboží	112,0	81,3	81,5	22,0	0,0
Tržby celkem	212 432,0	265 535,0	356 707,8	348 265,2	462 208,3
Celkem výnosy	298 157,0	350 285,0	452 994,8	536 039,9	599 742,9
Příspěvek na činnost	85 725,0	84 750,0	96 287,0	112 019,0	126 438,0
Příspěvek/celkové výnosy v %	28,75%	24,19%	21,26%	20,90%	21,08%

Zdroj: Výroční a výhledová zpráva Správy Pražského hradu 2002 – 2006

Z tabulky č. 6 je patrné, že podíl příspěvku na činnost ze státního rozpočtu na celkových příjmech Správy Pražského hradu je z dlouhodobého hlediska pozvolna klesající.

V následujícím grafu č. 2 jsou zobrazeny celkové tržby a skupina tržby z prodeje služeb, která tvoří největší podíl těchto příjmů. V průběhu desetileté časové řady obě sledované skupiny výnosů neustále rostly.

Graf č. 2. Tržby z prodeje služeb a celkové tržby v letech 1997 – 2006 (tis. Kč)

Zdroj: výroční a výhledové zprávy Správy Pražského hradu a vlastní zpracování

5. Charakteristika Správy Pražského hradu

5.1. Historie Pražského hradu

Pražský hrad byl založen kolem roku 880 n. l. knížetem Bořivojem z rodu Přemyslovců. Raně středověké hradiště bylo opakovaně přestavováno podle tehdejších slohů.

Od 10. století zde sídlila hlava jak světské tak duchovní moci na našem území. V této době byl Pražský hrad sídlem kultury a vzdělanosti, což zůstalo zachováno i po následující staletí. Největšího rozkvětu zaznamenal za vlády Karla IV., císaře Svaté říše římské a Rudolfa II.

Historický vývoj se zrcadlí v každém paláci, sálu, kapli. V průběhu času se středověké hradiště proměnilo v zámecké reprezentativní sídlo hlavy státu střeoevropské republiky.

Největší dominantou, je chrám svatého Víta, byl dostaven v roce 1920. Začal být budován podle vzoru francouzských katedrál v gotickém stylu. Habsburkové zahájili další etapu přestavby v renesančním stylu. Dokladem je Královská zahrada.

Druhá polovina 18. století byla ve znamení přestavby hradu do současné podoby, zámeckého typu.

Komplex Pražského hradu a zámku v Lánech je paletou kulturního vývoje posledních 12 století. Vedle architektonických skvostů je Hrad proslulý svými sbírkami, uměleckými poklady a křesťanskými relikviemi. Vystavení korunovačních klenotů českých králů je vždy událostí, kterou si nenechají ujít tisíce lidí.

Ve zdech Pražského hradu se utvářely dějiny naší země. Jsou dokladem historické tradice českého státu, propojením současnosti s minulostí. (Chotěbor, 1990)

V roce 2001 vznikl projekt na oživení ideje stálé expozice o historii hradního areálu. „Příběh Pražského hradu“ se otevřel veřejnosti v roce 2003.

5.2. Založení společnosti

Správa Pražského hradu byla založena 19. dubna 1993 ve smyslu § 3 zákona č. 114/1993 Sb., o Kanceláři prezidenta republiky a § 31, § 32 zákona č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České

republiky ve znění pozdějších předpisů. Zřizovatelem je Kancelář prezidenta republiky, tato příspěvková organizace vznikla na dobu neurčitou s platností od května 1993.

Správa Pražského hradu hospodaří ve smyslu vyhlášky č. 205/1991 Sb., o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu ČR a o finančním hospodaření rozpočtových a příspěvkových organizací. Prostředky pro svoji činnost získává vlastní činností, z rozpočtu Kanceláře prezidenta republiky od jiných subjektů na základě smlouvy o sdružení, od státních fondů a v neposlední řadě jsou to příspěvky a dary od fyzických a právnických osob. (Dobrovský,1993)

5.3. Předmět činnosti

Běžným občanům se Správa Pražského hradu prezentuje širokou nabídkou kulturních akcí, od výstav po festivaly pořádané v areálu Hradu. Jedná se o vedlejší činnost, prvotním posláním je zajistit bezproblémový chod prezidentovy kanceláře.

Pražský hrad jako národní kulturní památka a sídlo prezidenta musí být reprezentativní, splnit požadavky, které jsou vyžadovány pro zajištění ústavních funkcí prezidenta. Správa byla mimo jiné založena k podpoře kulturní, společenské a podnikatelské činnosti, k zajištění údržby, rekonstrukce a celkového rozvoje areálu Pražského hradu a zámku Lány.

Hlavním předmětem činnosti je tedy chápáno vytváření materiálních podmínek a zajištění technického servisu pro výkon ústavních funkcí prezidenta republiky a pro činnosti Kanceláře prezidenta republiky. Vedle toho i pro poskytování výkonů pro Vojenskou kancelář, Hradní stráž a Útvar ochrany prezidenta, kdy spolu tyto složky spolupůsobí. Tyto funkce jsou plněny přednostně.

Druhým blokem je správa a provoz areálu Pražského hradu a zámku Lány. Obsahem je provádění koncepční, projektové a investiční činnosti k zajištění údržby, obnovy a rozvoje této kulturní památky. Dále jde o realizace návštěvnického provozu, všestranného kulturního využití areálu, hudební a výstavní činnost.

Formou vedlejší činnosti je možno provozovat další aktivity. Jsou jimi například:

- iniciování společenských a vzdělávacích akcí, kongresů a symposií se zajištěním všech souvisejících služeb,
- ediční činnost,
- prodej informačních materiálů a předmětů,
- poskytování průvodcovských služeb,
- hostinská činnost.

Správa Pražského hradu má právo hospodaření na veškerý movitý a nemovitý majetek a s tím souvisejí povinnosti jako je údržba a zajišťování provozu nemovitostí. Týká se to i nemovitostí, které nejsou součástí areálu národní kulturní památky Pražský hrad, mají pro Hrad funkční význam přesto, že nejsou ve vlastnictví nebo spoluvlastnictví České republiky.

Souhrnně je tato příspěvková organizace povinna pracovat a jednat tak, aby předcházela omezení činnosti prezidenta republiky a Kanceláře prezidenta republiky. Aby zůstala zachována důstojnost náležející Pražskému hradu jako sídlu hlavy státu. (Dobrovský, 1993)

5.3.1. Orgány Správy Pražského hradu

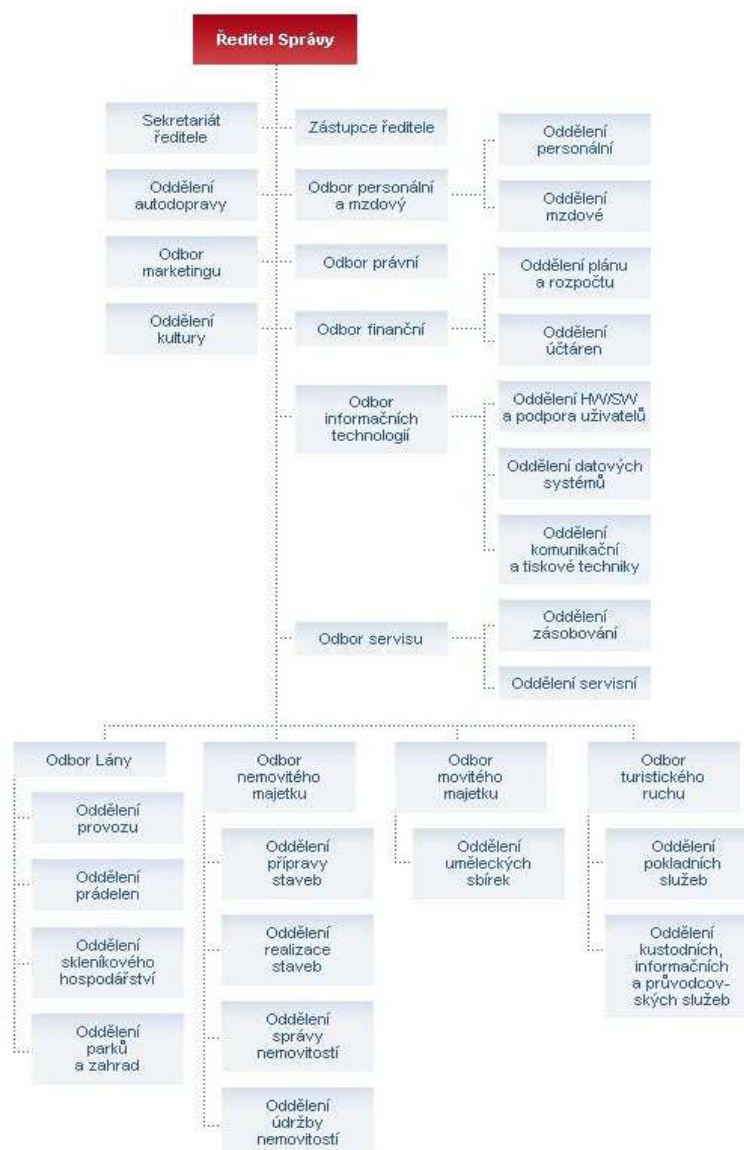
V souladu se zákony, jimiž se příspěvková organizace řídí, byl ustanoven poradní orgán – Správní rada. Mezi hlavní úkoly patří:

- dohlížet na rozpočet hospodaření a jeho případné změny během roku,
- vyjadřovat se k roční uzávěrce a k výroční zprávě,
- dohlížení na zachovávání účelu, pro který byla Správa Pražského hradu založena.

Statutárními orgány byli ustanoveni ředitel Správy Pražského hradu a jeho zástupce. Ředitel je jmenován a odvoláván vedoucím Kanceláře prezidenta republiky, zástupce je navrhován ředitelem Správy Pražského hradu. Jmenování a odvolání ředitelů jednotlivých odborů je v pravomoci ředitele Správy Pražského hradu, po projednání s vedoucím zřizovatele. (Dobrovský, 1993)

5.3.2. Organizační struktura

V čele organizace stojí ředitel Správy Pražského hradu. Na dalším stupni organizační struktury je 9 odborů, od základních, sloužících celé organizaci jakými jsou například odbor personální a mzdový, finanční, právní, servisu. Další skupina odborů se zaměřuje pouze na konkrétní činnosti, např. odbor movitého a nemovitého majetku, odbor turistického ruchu, odbor Lány. Přehledně je celá organizační struktura zobrazena na diagramu níže. (Dobrovský,1993)

Zdroj: internetové stránky Pražského hradu

6. Zhodnocení výdajů Správy Pražského hradu.

Správa Pražského hradu je příspěvkovou organizací, tzn. že má ze zákona vyrovnaný rozpočet. Výdaje jsou sledovány v členění na hlavní a vedlejší činnost organizace. Náplň jednotlivých činností je definována ve zřizovací listině.

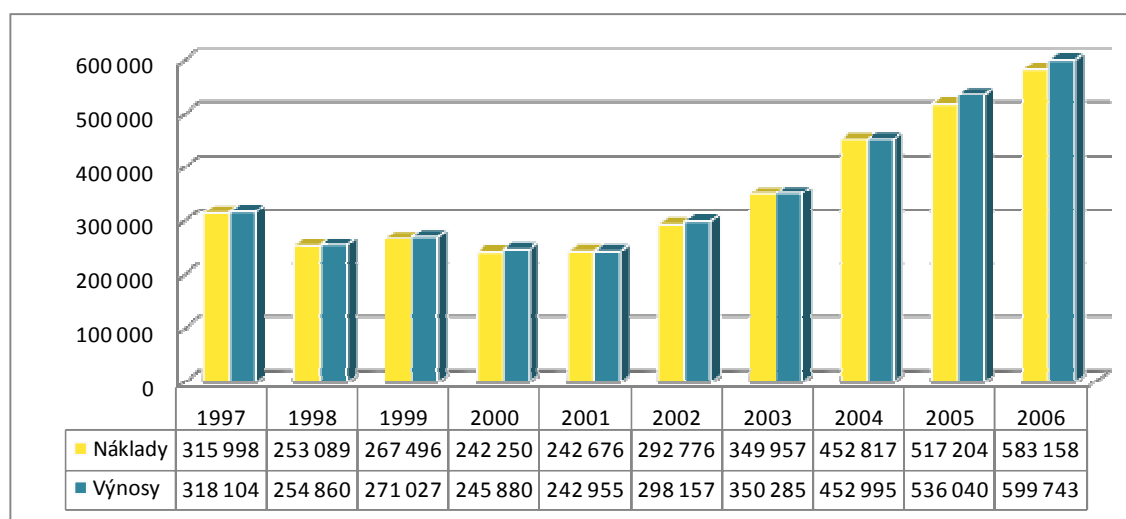
S účinností od 1. dubna 2000 provozuje Správa jinou činnost podle živnostenského oprávnění. Následující výdaje jsou tedy sledovány z pohledu hlavní činnosti jednotky.

Při plnění svých úkolů je organizace limitována objemem finančních prostředků na provoz a investice. Tyto dvě kategorie jsou sledovány a vyhodnocovány odděleně. Jmenovitě se jedná o finanční plán, představující neinvestiční výdaje a investiční výstavbu.

Celkové náklady v desetileté časové řadě jsou trvale rostoucí, což koresponduje s celkovým vývojem národního hospodářství, kdy dochází k růstu cenové hladiny. Samotná výše nákladů v konkrétním roce splňuje požadavky rozpočtového plánu.

Při vztažení hodnoty nákladů k výnosům v jednotlivých letech, je splněna podmínka vyrovnaného rozpočtu.

Graf č. 3. Celkové náklady a výnosy v letech 1997 – 2006 v tis. Kč

Zdroj: Výroční a výhledové zprávy Správy Pražského hradu

V grafickém vyjádření je na první pohled patrný nárůst nákladů, respektive výnosů v časovém intervalu let 2002 až 2006. Jedná se zde o téměř exponenciální růst.

Tab. č. 7. Řetězové a bazické indexy celkových nákladů a výnosů v letech 1997 – 2006

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Náklady	315 998	253 089	267 496	242 250	242 676	292 776	349 957	452 817	517 204	583 158
řetězový index	-	80,09%	105,69%	90,56%	100,18%	120,64%	119,53%	129,39%	114,22%	112,75%
bazický index	100,00%	80,09%	84,65%	76,66%	76,80%	92,65%	110,75%	143,30%	163,67%	184,54%
Výnosy	318 104	254 860	271 027	245 880	242 955	298 157	350 285	452 995	536 040	599 743
řetězový index	-	80,12%	106,34%	90,72%	98,81%	122,72%	117,48%	129,32%	118,33%	111,88%
bazický index	100,00%	80,12%	85,20%	77,30%	76,38%	93,73%	110,12%	142,40%	168,51%	188,54%

Zdroj: Výroční a výhledové zprávy Správy Pražského hradu a vlastní zpracování

Růst nákladů, respektive výnosů je obdobný. Průměrné tempo růstu nákladů je v sledovaném období 107,05 %, což představuje 7,05% každoroční nárůst. Tempo růstu výnosů je téměř stejné. S hodnotou 107,30 % je výnosové tempo růstu pouze o čtvrt procenta vyšší.

Pro přehlednost jsou v následující tabulce uvedeny sumarizované hodnoty pro seskupení účtů. Uvedené seskupení plně respektuje účetní členění nákladů používané Správou.

Tab. č. 8. V. účtová třída v členění podle skupin nákladů (tis. Kč)

účet	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
spotřebované nákupy	58 198	59 254	57 574	59 263	58 445	64 704	64 008	70 200	75 092	72 906
služby	142 200	93 138	100 819	93 293	91 806	108 978	105 990	171 907	220 036	267 595
osobní náklady	54 901	57 911	69 501	65 966	67 922	73 510	83 568	94 665	98 308	105 910
daně a poplatky	505	931	786	660	655	686	725	253	193	660
jiné provozní náklady	23 462	9 150	8 324	5 719	5 779	10 450	2 647	8 351	6 828	6 501
odpisy, rezervy	36 732	28 083	29 453	17 272	16 765	17 568	96 043	107 441	116 750	129 586
daně z příjmů	0	4 624	1 117	69	1 304	16 880	-3 023	-15 018	18 069	10 594
celkem	315 998	253 089	267 496	242 250	242 676	292 776	349 957	452 817	517 204	593 158

Zdroj: Výroční a výhledové zprávy Správy Pražského hradu

V členění podle účtových skupin má trvale nejvyšší podíl skupina služeb, zejména náklady na opravy a restaurátorské práce. Tempo růstu této skupiny nákladů činí 115,89 %. Souhrnná hodnota za sledované období 771 069,7 tis. Kč je nejvyšší dosažená. Nejvyšší tempo růstu náleží skupině ostatních služeb s průměrným ročním nárůstem o 70,49 %. Ve většině skupin nákladů byly zaznamenány kladné roční přírůstky.

Záporných ročních přírůstků, myšlena hodnota pod 100 %, bylo dosaženo ve třech skupinách. Pokles nákladů z prodaného zboží s 53,66 % průměrným tempem růstu je pochopitelný, vzhledem ke změně klasifikace některých činností Správy. Náklady z těchto činností byly nově evidovány ve vedlejší činnosti a v hlavní činnosti byly tyto aktivity postupně tlumeny. Obdobný případ je i u skupiny nákladů ostatních služeb. Vzhledem k převedení větší části těchto nákladů do vedlejší činnosti se snížily náklady v činnosti hlavní. Kategorie nákladů na cestovné má záporné tempo růstu zcela záměrně. Ze strany Správy docházelo od roku 2000 k výrazným úsporám, průměrné tempo růstu bylo na úrovni 90 %, což je 10% každoroční pokles.

Události, které ovlivnily hospodaření Správy Pražského hradu

Rok 1997 je počátečním, nultým, rokem sledovaným v této práci. Důvodem je nedostupnost předcházejících dat a od roku 1997 došlo ke změně metodiky v poskytování prostředků ze státního rozpočtu. Srovnání v delší časové řadě předcházející tomuto datu je problematické a vedlo by ke zkreslení údajů.

Celkovou výši nákladů v konkrétním roce často ovlivnila významná akce nebo výstavní program, který si svým rozsahem vyžádal mimořádné výdaje.

V roce 1997 se jednalo o výstavu Rudolf II. a Praha. Nárůst výdajů byl zaznamenán v objemu přibližně 50 mil. Kč.

V prvním pololetí roku 1998 byly provedeny změny v účetní evidenci majetku na základě novely opatření Ministerstva financí č. j. V/20 530/1992, podle které se stanoví účtová osnova a postupy účtování, ve znění pozdějších předpisů a č. j. 283/74 734/1997. Změna se týkala nemovitého majetku zapsaného v seznamu kulturních památek. Od 1.1.1998 není veden v účetní evidenci, ale pouze v evidenci operativní, bez udání pořizovací ceny, technického zhodnocení a není odepisován. Na podkladě provedené inventarizace došlo ke změnám nemovitého majetku, což ovlivnilo výši oprávek, respektive odpisů.

Vzhledem ke sporu s Živnostenským odborem městské části Praha 1 bylo zřizovatelem navrženo rozšíření činnosti Správy k 1. dubnu 2000. Jako podnikatel začala vykonávat

průvodcovskou činností, organizační zajištění společenských akcí, programů aj. Změna měla dopad na podobu a způsob výkaznictví.

Od 1. července 2000 se Správa stala plátcem daně z přidané hodnoty. V oblasti evidence sbírkových předmětů byly kulturní památky a sbírkové předměty vyčleněny z majetkové účetní evidence. Byla zavedena jejich samostatná evidence podle zákona č. 20/1987 Sb., Památkového zákona.

Svým rozsahem nejnáročnější akce roku Fórum 2000 zvýšilo náklady na bezpečnostní opatření, které se promítly do mzdových výdajů a výdajů na ostatní služby.

Slavnostní akce summitu NATO v roce 2002 uzavřela Hrad pro veřejnost a omezila ostatní činnosti. Využití prostorů Rudolfovy galerie, Zrcadlového sálu a Španělského sálu pro summit si vyžádalo rozsáhlé rekonstrukce v průběhu roku. Neatraktivnější sály byly uzavřeny po dobu 8 měsíců a podstatně přispěly ke snížení výnosů.

Rok 2002 byl ovlivněn i další mimořádnou událostí. Rozsáhlé záplavy nezpůsobily materiální škody, ale ovlivnily příjmy Správy. Přitom zvýšené tržby umožňují odpis nedobytných pohledávek a zásob tiskovin z devadesátých let, čímž se zlepšuje finanční stav organizace.

V průběhu let probíhaly přípravy na rozsáhlou výstavu Příběh Pražského hradu, která byla otevřena v dubnu 2004. Před vlastním otevřením prošly všechny sály, prvky i exponáty náročným ošetřením.

V roce 2003 byl vypracován soupis závad a poškození. Na jeho základě byla vypracována Zpráva o zjištění závad, poruch nebo havarijního stavu objektů Pražského hradu a potřebě nutných oprav. Součástí bylo i zpracování návrhu plánu oprav a rekonstrukcí do roku 2007.

Mezi akce, které výrazněji ovlivnily náklady v roce 2004, nepochybně patří bezúplatné převedení Salmovského paláce a s ním souvisejících pozemků Národní galerii a dále prodej vyřazených osobních automobilů.

Předání katedrály sv. Víta církevnímu subjektu negativně ovlivnilo výši tržeb v posledním zde sledovaném roce.

6. 1. Neinvestiční výdaje

Zahrnují 5. účtovou třídu, skupiny 50 - 55. Financovány jsou z příspěvku na provoz, v pravidelném měsíčním čerpání 1/12 celkového objemu. Jedná se o výdaje týkající se běžné, provozní, činnosti. Následující výdaje jsou uvedeny v pořadí, které vyplývá z účtové osnovy používané Správou pro evidenci nákladů.

6. 1. 1. Účtová třída 50 – Spotřebované nákupy

Podíl seskupení účtů 50 na celkových nákladech hlavní činnosti se pohybuje kolem 19,5 %. Náklady na spotřebované nákupy se tedy podílí jednou pětinou na celkových nákladech, přičemž v oblasti spotřeby energií je neustále snaha o snížení tohoto podílu. Spotřeba materiálu se na celkových nákladech podílí 9,35 %, což představuje v průměru 49,15 % nákladu skupiny 50. Obdobná situace je u spotřeby energií. Tento podíl na celkových nákladech se pohybuje kolem 8,60 %, což tvoří 45,20 % nákladů skupiny. Zbývající náklady mají zanedbatelný podíl a vyčleněním činností v rámci hospodářské činnosti podle živnostenského oprávnění jejich podíl i význam nadále klesal.

Tab. č. 9. Seskupení účtů spotřebovaných nákupů v tis. Kč

účet	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
501	17 344,0	20 020,1	21 988,2	33 357,0	33 358,0	37 142,0	36 358,2	43 182,4	47 646,3	38 136,3
502	33 783,0	34 182,1	31 764,5	21 934,0	24 925,0	27 450,0	27 568,6	26 935,6	27 423,4	34 769,7
503	3 871,0	3 061,2	2 499,1	3 418,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
504	3 200,0	1 990,3	1 321,7	554,0	162,0	112,0	81,2	81,5	22,0	0,0
skupina 50	58 198,0	59 253,7	57 573,5	59 263,0	58 445,0	64 704,0	64 008,0	70 199,5	75 091,7	72 906,0
celkové náklady	315 998,0	253 089,2	267 495,8	242 250,0	242 676,0	292 776,0	349 956,8	452 816,5	517 203,7	583 157,8
skupina/celek v %	18,42%	23,41%	21,52%	24,46%	24,08%	22,10%	18,29%	15,50%	14,52%	12,50%

Zdroj: Výroční a výhledové zprávy Správy Pražského hradu a vlastní zpracování

Spotřeba materiálu – účet 501

Spotřeba materiálu zahrnuje nákup drobného hmotného dlouhodobého majetku, knih, pracovních pomůcek, ostatního drobného materiálu a pohonných hmot. Výdaje spadající do tohoto účtu se podílí na celkových výdajích skupiny přibližně 50 %.

Tyto výdaje se skládají ze tří hlavních položek: vybavení mobiliáře restaurovaných prostor, spotřeba pohonných hmot a výdaje na běžné zajištění chodu organizace.

Vybavení rekonstruovaných prostor novým mobiliářem zvyšuje nepravidelně náklady na tuto skupinu. V období 1999 - 2000 se jednalo o objekt č. p. 2 - Ústav šlechtičen,

který dlouhodobě zvyšuje celkové náklady ve všech oblastech Správy. Následující rok zatížily materiálové výdaje náklady na pořízení nového mobiliáře v Rothmayerově sále a nových svítidel v Rudolfově galerii.

Spotřeba pohonných hmot se neustále zvyšuje. Pro ilustraci v roce 2002 bylo v majetku Správy používáno pro reprezentativní účely 11 osobních automobilů a 21 vozidel používaných pro běžné potřeby zaměstnanců při výkonu práce.

Vedle běžných výdajů se každoročně opakovaly výdaje související s obnovou světelného parku v areálu za modernější a tedy i úspornější typy.

Průměrné tempo růstu ve sledovaném období bylo 109,15 %, jednalo se tedy o průměrný nárůst výdajů o 9,15 %. Přesto, že je celkové tempo růstu kladné, v letech 2003 a 2006 došlo k úspoře těchto nákladů. Pravděpodobně je to způsobeno neobvykle vyššími výdaji v předcházejících obdobích.

Spotřeba energie – účet 502

Spotřeba energie je převážně zajišťována Rozvojovou divizí. Jedná se hlavně o oblast energetiky a vodohospodářství. Průměrně se podílí na nákladech skupiny 50 1/3 finančního objemu. Každoročně je výše těchto nákladů ovlivňována klimatickými podmínkami. Například v roce 1999 díky mírné zimě došlo k úspoře kolem 5 mil. Kč.

Spotřeba energie se rozlišuje na spotřebu elektrické energie, spotřebu vody a plynu.

Dvě třetiny roční spotřeby elektrické energie, a tedy i nákladů na ni, je přímo využito Správou. Zbývající část je poskytována dalším uživatelům Pražského hradu. Celoročně je plněna snaha o omezení denních a sezonních špiček v odběrech.

V roce 2000 byla ve zkušebním provozu spuštěna plynová kotelna. Opodstatnění její výstavby se potvrdilo už v prvním roce zkušebního provozu, kdy došlo k úspoře 10 000 Kč.

Vodní hospodářství dosahuje výrazné úspory díky používání hradního užitkového vodovodu z dob Rudolfa II., který je i v současnosti stále funkční. Zásobuje vodou zahrady a kašny areálu. V roce 2002 byl zlepšen technický stav posílením průtoku vody

v Brusnici v oblasti Jeleního příkopu a celková revitalizace této oblasti byla dokončena následující rok.

Ke konci roku 2002 byl objednáán externí energetický audit. Kontrola odborně zhodnotila ekonomiku spotřeby energií a vytypovala oblasti pro případné zlepšení.

Celkový objem nákladů této skupiny byl ve sledovaném období téměř konstantní. Potvrzuje to i tempo růstu, které je na úrovni 100,32 %. V roce 1998 bylo hospodaření v této oblasti vyhodnoceno jako nepřilíš hospodárné a v následujících letech byla této oblasti věnována zvýšená pozornost. Řetězový index vykazoval snížení na úroveň 92,93 % v roce 1999, respektive 69,05 % v roce 2000. Vysvětlení tohoto jevu je uvedeno výše.

Ostatní neskladovatelné dodávky – účet 503

Tento účet má kladné obraty pouze v období 1997 – 2000. Pravděpodobně byl využíván pro spotřebované nákupy vedlejší činnosti a od května 2000 neměl opodstatnění. Průměrné tempo růstu je 95,95 %, vzhledem ke krátkému časovému období nemá vypovídací schopnost. Průměrná absolutní hodnota účtu je 3212,33 tis Kč.

Prodané zboží – účet 504

Jak z názvu vyplývá, jedná se o náklady vynaložené v souvislosti s prodejem zboží. V průběhu časové řady došlo k velmi výraznému snížení těchto nákladů, resp. výnosů. Důvodem je zahájení provozování vedlejší činnosti Správy k 1. dubnu 2000 podle živnostenského oprávnění. Tyto náklady byly přesunuty z evidence hlavní činnosti a jejich podíl na hlavní činnosti vytrvale klesá.

Tempo růstu této skupiny je klesající, stejně jako podíl na nákladech skupiny a celku. Vzhledem k vyčlenění některých činností pro vedlejší hospodářskou činnost Správy, není 53,66% řetězový index dostatečně objektivní.

6. 1. 2. Opravy a udržování a spotřeba služeb

Svým objemem se skupina služeb nejvíce podílí na výdajích Správy. První je zde uvedena položka výdajů na opravy a udržování, která má nejvyšší podíl v tomto seskupení účtů.

Tato oblast vykazuje trvalý nárůst nákladů. Je to dáno rozšiřujícím se počtem restaurovaných objektů. Nemalý důraz je kladen na každodenní běžnou údržbu, která dokáže do budoucna předcházet nákladným rekonstrukcím. Pro ilustraci je v tabulce č. 10. uvedena výše výdajů této skupiny v časové řadě.

Tab. č. 10. Absolutní hodnoty skupiny opravy a udržování v tis. Kč

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
opravy a udržování	35 000	41 100	48 340	55 652	54 409	55 187	60 575	105 446	123 960	132 257
řetězový index v %	-	117,43	117,61	115,13	97,77	101,43	109,76	174,08	117,56	106,69
bazický index v %	100	117,43	138,11	159,01	155,45	157,68	173,07	301,28	354,17	377,88

Zdroj: Výroční a výhledové zprávy Správy Pražského hradu a vlastní zpracování

Řetězové indexy dokazují trvalý nárůst dané skupiny nákladů. Průměrné roční přírůstky jsou 17,5 %, což je nejvyšší hodnota ve všech sledovaných nákladových položkách. Bazický index velmi dobře ilustruje nárůst celkových výdajů vztažených k roku 1997. Nárůst oproti počátečnímu roku je téměř čtyřnásobný. V budoucnu budou hodnoty s velkou pravděpodobností podobné, vzhledem k politice, jakou Správa v tomto ohledu zastává.

Pro pochopení kolísání nákladů této položky je povinností zmínit, že celkové výdaje na opravy a udržování jsou jednak dány nutnými a cyklickými opravami a jednak jsou ovlivňovány připravovanými projekty, které kladou nemalé požadavky na vystavované prostory a předměty. Výsledek roku 1997 je částečně zkreslen objemem prostředků vynaložených na přípravu prostor pro projekt Rudolf II. a Praha. Při odečtení těchto nákladů se opravy a udržování podílely na celkových nákladech Správy pouze 13,21 %.

Opravy v roce 2001 byly pozastaveny z důvodu výpadku příjmů z prodeje vstupenek. Na vině jsou události 11. září. Další prostředky byly přesunuty na posílení bezpečnosti Hradu. Jednalo se o nové plány evakuace, omezení otevírací doby, rušení a omezení různých společenských akcí. Specifickou akcí bylo provedení hydrogeologického vrtu v areálu v Lánech v tomtéž roce. Vzhledem k rozsáhlým zahradám a skleníkům nově použitý vrt snižuje náklady na energie.

Důležitým subjektem, který provozuje restaurátorskou činnost, jsou dílny. Dlouhodobě jsou využívány převážně Správou, v nemenší míře je navázána spolupráce s Památkovým ústavem. Od roku 2000 byly pronajímány Památkovým ústavem

západních Čech pro restaurování románského relikviáře sv. Marka. Jedná se o pronájem dílny spojený s rekonstrukcí, hrazenou na účet nájemce. V následujícím roce byla dokončena několikaletá restaurace varhan v katedrále sv. Víta v celkové výši 5 359 460 Kč.

Summit NATO v roce 2002 zvýšil náklady o 2 030 000 Kč. Jednalo se o opravy reprezentačních prostor ve Španělském sále a Rudolfově galerii. Další malířské úpravy hradních prostor odkryly fresky z 18. století a vyžádaly si dodatečné náklady ve výši 230 000 Kč.

Důležitou dokončenou restaurací byly v roce 2004 prostory pro stálou expozici Příběh Pražského hradu ve Starém královském paláci a Tereziánském křídle. Celkově bylo vytvořeno 1760 m² výstavních ploch.

V rámci investičního programu rekonstrukce č. p. 2 Ústavu šlechticů byly v průběhu několika let provedeny restaurátorské práce spadající do neinvestičního programu. Jednalo se například o dokončenou rekonstrukci barokní kašny v roce 2004.

Nemenší pozornost je věnována katedrále sv. Víta. Je předmětem soustavné péče od 60. let minulého století a každoročně jsou na její opravu věnovány finanční prostředky v nezbytně nutné výši.

Výdaje na opravy a udržování jsou trvale rostoucí, průměrné tempo růstu je 115,89 % a v jednolitéch letech, kromě výjimky v roce 2001, bylo stále kladné. Je o 8,61 % vyšší, než tempo růstu skupiny 51.

Rostoucí náklady na opravu a udržování se logicky promítají do podílu na celkových nákladech. Je zde vidět stoupající tendence, v roce 2006 činily náklady na provoz a údržbu 22,7 % celkových vynakládaných nákladů v hlavní činnosti.

Tab. č. 11. Podíl skupiny opravy a udržování na celkových nákladech v tis. Kč

rok	celkové náklady	opravy a udržování	podíl opravy / celkové náklady
1997	315 998,0	35 000,0	11,08%
1998	253 089,2	41 100,0	16,24%
1999	267 495,8	48 339,6	18,07%
2000	242 250,0	55 652,0	22,97%
2001	242 676,0	54 408,7	22,42%
2002	292 776,0	55 187,3	18,85%
2003	349 956,8	60 575,1	17,31%
2004	452 816,5	105 446,3	23,29%
2005	517 203,7	123 960,0	23,97%
2006	583 157,8	132 257,1	22,68%

Zdroj: Výroční a výhledová zpráva Správy Pražského hradu a vlastní zpracování

Samotné výdaje z této kategorie se pro lepší přehlednost rozdělují do tří celků:

- Stavební opravy a údržba,
- Nestavební opravy a údržba,
- Restaurování.

Stavební opravy a údržba

Nejrozsáhlejší a nejvíce zastoupená položka. Na celkových nákladech oprav a udržování se podílí téměř 80 %. Výdaje jsou poskytovány jak na vnější opravy budov, tak i na interiéry.

Externí opravy se týkají úprav a restaurování historických objektů, u kterých je kladen důraz na použité techniky a jejich šetrnost. Trvalá péče je věnována katedrále sv. Víta, která je permanentně předmětem zájmu restaurátorů.

Interní úpravy se týkají především historicky cenných fresek a omítek. Neopomenutelná je péče o inženýrské sítě.

Nestavební opravy a udržování

Základem je péče o technickou infrastrukturu celého areálu. Nejpodstatnější jsou obory energetiky, vodního hospodářství, vytápění, provozování výtahů, větrání a klimatizace. Specifikem Pražského hradu je skutečnost, že inženýrské sítě jsou vedeny jak nedávno

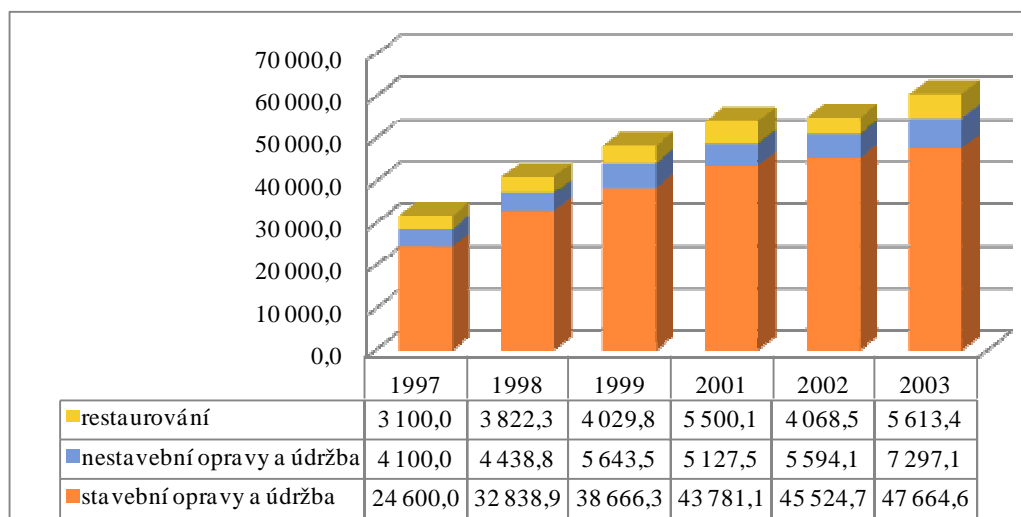
vybudovanými kolektory, tak i historickými štolami. Vzhledem k těmto skutečnostem je výběr použitých technik a způsobu provádění časově i finančně náročné.

Restaurování

Výše procentního podílu je bohužel nízká. Finanční prostředky na tyto aktivity jsou nedostačující. Je zde nedostatek prostředků na cyklická ošetření, která by prodloužila intervaly mezi jednotlivými zásahy a snížila jejich budoucí finanční náročnost. Celkově jsou restaurátorské práce zaměřeny spíše na movitý majetek, není to však pravidlo. Samotné vybavení interiéru Pražského hradu je podle potřeby restaurováno. Jedná se o předměty zahrnující nábytek, až po barokní sochy a kašny. Pro potřeby Pražského hradu vznikly restaurátorské dílny. Důvodem vzniku je vysoký standard a specializace, které by soukromá firma nemohla splnit. Restaurování nemovitých objektů je předmětem investičního plánu, nikoli této skupiny nákladů.

Následující graf č. 4. zobrazuje první polovinu sledovaného období v členění na tři výše uvedené části. Nejvyšší hodnoty jsou dosahovány v první položce – stavební opravy a údržba, v průměru se podílí téměř 80 %.

Graf č. 4. Struktura výdajů na opravy a udržování (tis. Kč)

Zdroj: Výroční a výhledové zprávy Správy Pražského hradu a vlastní zpracování

Tab. č. 12. Procentní podíly jednotlivých položek ve vybraných letech

	1997	1998	1999	2001	2002	2003	celkový průměr
stavební opravy a údržba	70,29%	79,90%	79,99%	80,47%	82,49%	78,69%	78,64%
nestavební opravy a údržba	11,71%	10,80%	11,67%	9,42%	10,14%	12,05%	10,97%
restaurování	8,86%	9,30%	8,34%	10,11%	7,37%	9,27%	8,87%

Zdroj: Výroční a výhledové zprávy Správy Pražského hradu a vlastní zpracování

Průměrné procentní podíly v daném období v první skupině stavební opravy a údržba mírně rostly, ze 70,29 % až na 78,69 %. Průměrná hodnota je 78,64 %. Zbývající dvě položky jsou charakteristické kolísáním. Průměrné hodnoty jsou 10,97 % pro položku nestavební opravy a údržba, a 8,87 % je zastoupena poslední položka - restaurování.

Je třeba zdůraznit, že uvedené hodnoty se netýkají investiční činnosti Správy, ale pouze neinvestičních výdajů. Nejsou zde zahrnuty rozsáhlé rekonstrukce, investiční projekty a s nimi spojené náklady na zpracování projektové dokumentace apod.

Podíl skupiny účtů na celkových nákladech se v průměru pohybuje kolem hodnoty 38,97 %. Největší podíl zastávají opravy a udržování s 19,22 % v průměru, což činí 50,94 % nákladů skupiny 51. Druhou nejvyšší položkou jsou ostatní služby, díky jejich univerzálnímu pojetí. Ve skupinách nákladů na cestovné a nákladů na reprezentaci dochází ke snaze o úspory, přestože se tyto náklady v součtu podílí na nákladech Správy 0,5 % a skupinu 51 pokrývají pouze 1,17 %. Jedná se o nepatrné částky v porovnání s ostatními náklady v této skupině účtů, jsou však jediné, které lze přesně sledovat, vyčíslit a dlouhodobě jejím snižováním neohrozit stav svěřeného majetku.

Tab. č. 13. Seskupení účtů služeb v tis. Kč

účet	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
510	104 150,0	50 856,9	49 962,5	36 350,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
511	35 000,0	41 110,0	48 339,6	55 652,0	54 409,0	55 187,0	60 475,8	105 446,3	123 443,5	132 006,5
512	734,0	503,8	1 272,1	517,0	311,0	372,0	270,6	185,8	172,0	290,7
513	1 229,0	485,1	881,7	373,0	245,0	1 327,0	437,2	1 129,7	2 598,3	2 989,9
518	1 087,0	181,8	362,8	401,0	36 841,0	52 092,0	44 806,4	65 144,9	93 822,6	132 308,0
skupina 51	142 200,0	93 137,6	100 818,7	93 293,0	91 806,0	108 978,0	105 990,0	171 906,7	220 036,4	267 595,0
náklady celkem	315 998,0	253 089,2	267 495,8	242 250,0	242 676,0	292 776,0	349 956,8	452 816,5	517 203,7	583 157,8
skupina/celkem v %	45,00%	36,80%	37,69%	38,51%	37,83%	37,22%	30,29%	37,96%	42,54%	45,89%

Zdroj: Výroční a výhledové zprávy Správy Pražského hradu a vlastní zpracování

Spotřeba ostatních služeb – účet 510

Z tabulky č. 13. je zřejmé, že tento účet má od roku 2001 nulový obrat. Souvisí to s vznikem vedlejší činnosti k 1. dubnu 2000. Pravděpodobně byly náklady této položky součástí jak vedlejší, tak hlavní činnosti před rokem 2000.

Cestovné – účet 512

Výdaje v této oblasti jsou použity na úhradu cest řidičů služebních vozidel, návštěv veletrhů, výstav a doprovodů zapůjčených exponátů. Cílem zahraničních cest je propagace Pražského hradu a České republiky. Účastníci informují veřejnost o službách poskytovaných Správou, provádějí marketing a analýzu konkurence.

Čerpání prostředků na služební cesty v počátku sledovaného období bylo vyhodnoceno jako neúměrně vysoké. Bylo rozhodnuto, že pro příští roky musí být dosažena úspora těchto nákladů.

Průměrné tempo růstu vykazuje pokles, vyjádřeno řetězovým indexem 90,22 %. Přesto tyto výdaje vykazují odchylky a úspora je výsledkem střídání let s nižšími a vyššími výdaji. Rozptyl souboru se pohybuje kolem 40 %, tzn., že v tomto intervalu se pohybovaly hodnoty řetězového indexu. Nejnižší naměřená hodnota byla v roce 2000 s hodnotou 40,64 %, naopak nejvyšší hodnoty bylo dosaženo předcházející rok s 252,50 %. Přestože od roku 2001 jsou sledované náklady na cestové pouze pro hlavní činnost, odchylky se zde vyskytují i nadále.

Náklady na reprezentaci – účet 513

Stejně jako v předchozím případě byly náklady vyhodnoceny jako neúměrně vysoké a pro následující roky byla přijata úsporná opatření. Na rozdíl od předchozího účtu průměrné tempo růstu časové řady činilo 110,38 %. Stejně jako v předchozím případě jsou zde patrné odchylky, které snižují vypovídací schopnost tohoto ukazatele.

Ostatní služby – účet 518

Do ostatních služeb spadá široká škála konkrétních úkonů zvyšujících náklady. Jedná se o náklady vynaložené na reklamu a inzerci, nájemné, účetní a daňové poradenství, právní služby, ochranu a bezpečnost zdraví, výkony spojů.

Velký podíl mají náklady na telekomunikaci – telefony pevné a mobilní sítě, připojení na internet. Nejenom, že mají vysoké pořizovací náklady, ale jejich využití v budoucnu neustále stoupá. Hlavním komunikačním prostředkem se stal intranet, obdoba internetové sítě, prostřednictvím počítačů. V roce 1998 se podílely 1/5 na nákladech skupiny.

Další nezbytnou skupinou jsou služby, které Správa není schopna zajistit vlastní činností, nebo by jejich provozování bylo neekonomické.

6. 1. 3. Mzdové výdaje a seskupení účtu 52

Odměňování zaměstnanců se řídí zákonem o odměňování č. 143/1992. Sb., ve znění pozdějších předpisů. Objem mzdových prostředků je pevně stanoven zřizovatelem. Dělí se na platy zaměstnanců a ostatní osobní náklady.

Prostředky na platy jsou pevně stanoveny finančním plánem. K požadavkům na zaměstnance patří vysoká flexibilita z důvodu zastupitelnosti na některých pracovištích v důsledku vyššího počtu navštěvovaných míst areálu. Výše a vývoj mzdových prostředků ovlivňuje průběh nákladů i následujících účtů v této skupině.

Průměrný podíl mzdových nákladů na celkových nákladech správy se pohybuje na úrovni 22,85 %. Hlavní účet této skupiny, mzdové náklady tvoří 71,28 % nákladů skupiny, respektive se podílí 16,08 % na dlouhodobých výdajích Správy. Společně s náklady na opravy a udržování se jedná o nejvyšší dosažené hodnoty. Zákonné sociální pojištění tvoří 24,77 % nákladů na skupinu, tedy 5,59 % celkových nákladů.

Tab. č. 14. Seskupení účtů osobních nákladů v tis. Kč

účet	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
521	41 053,0	40 578,0	49 087,3	46 594,0	48 210,0	51 897,0	58 451,4	68 158,5	70 419,0	75 931,0
524	11 229,0	14 908,4	17 526,5	16 992,0	17 158,0	18 798,0	21 568,4	23 169,6	24 580,6	26 413,5
527	714,0	846,3	2 098,9	775,0	1 839,0	2 133,0	2 784,7	1 318,4	1 375,6	1 471,7
528	1 905,0	1 578,4	788,7	1 605,0	715,0	682,0	763,3	2 018,3	1 932,9	2 093,8
skupina 52	54 901,0	57 911,1	69 501,4	65 966,0	67 922,0	73 510,0	83 567,8	94 664,8	98 308,1	105 910,0
náklady celkem	315 998,0	253 089,2	267 495,8	242 250,0	242 676,0	292 776,0	349 956,8	452 816,5	517 203,7	583 157,8
skupina/celkem v %	17,37%	22,88%	25,98%	27,23%	27,99%	25,11%	23,88%	20,91%	19,01%	18,16%

Zdroj: Výroční a výhledové zprávy Správy Pražského hradu a vlastní zpracování

Mzdové náklady - účet 521

Hodnota účtu 521 – mzdové náklady, se skládá z následujících položek:

- platy,
- ostatní osobní náklady
- čerpání fondu odměn.

Ostatní osobní náklady jsou čerpány především na odstupné zaměstnancům, prostředky jsou hrazeny z příspěvku na provoz. Čerpání fondu odměn je použito na vyplacení mimořádných odměn zaměstnancům za ocenění jejich pracovního úsilí a výsledků. Je plně v kompetenci Správy Pražského hradu, v jaké výši uvedené prostředky budou čerpány.

Tab. č. 15. Struktura vyplácených mzdových prostředků v letech 2002 – 2006 (v Kč)

Ukazatel v Kč	2002	2003	2004	2005	2006
Platy	50 864 000	56 985 000	59 387 000	61 289 000	64 114 000
OON	1 033 492	1 466 425	2 195 860	1 635 807	2 347 603
Čerpání fondu odměn	2 932 436	4 432 216	4 432 216	7 490 654	9 469 379
Mzdové prostředky vč. FO	54 829 828	62 883 641	68 158 546	70 415 461	75 930 982

Zdroj: Výroční a výhledové právy Správy Pražského hradu a vlastní zpracování

Výše výdajů v jednotlivých letech se vztahuje k průměrnému počtu zaměstnanců. V roce 2006 došlo k mimořádnému navýšení prostředků z důvodu setkání čtyř prezidentů Visegrádské skupiny na zámku v Lánech. Z důvodu nezbytného zajištění bezpečnosti došlo k navýšení ostatních osobních nákladů o 2 miliony Kč na pokrytí těchto výdajů.

Průměrné tempo růstu 107,07 % koresponduje s politikou každoročního zvyšování platů. Pouze v roce 1998 byly mzdové prostředky shodné jako v roce předcházejícím. Celkový index růstu je téměř totožný, pouze o 0,02 % nižší.

V následující tabulce jsou zobrazeny celkové mzdové prostředky Správy, výše příspěvku na její provoz a poměrné vyjádření výše financování z tohoto zdroje.

Tab. č. 16. Podíl mzdových prostředků na příspěvku na činnost (tis. Kč)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
mzdové prostředky celkem	40 085	39 808	48 157	46 653	48 210	50 864	56 985	59 387	61 289	64 114
příspěvek na činnost ze SR	86 000	94 000	91 000	88 000	90 000	86 000	85 000	96 000	112 000	126 000
mzdové prostředky/ příspěvek v %	46,61%	42,35%	52,92%	53,01%	53,57%	59,14%	67,04%	61,86%	54,72%	50,88%

Zdroj: Výroční a výhledové zprávy Správy Pražského hradu a vlastní zpracování

Mzdové prostředky byly ve sledovaném období zvyšovány, stejně jako příspěvek na provoz. V budoucnu se počítá s větší účastí Správy na financování provozu, prozatím jsou mzdové náklady průměrně z 53,79 % financovány ze státního rozpočtu.

Nepřímo lze platy porovnat pomocí průměrného měsíčního platu. Metodika výpočtu je stanovena Ministerstvem financí. V souladu se státní politikou dochází každoročně k navyšování platů, pokud to rozpočet dovolí.

Tab. č. 17. Srovnání průměrné měsíční mzdy v ČR a Správě Pražského hradu

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
ČR celkem	11 132 Kč	12 163 Kč	13 181 Kč	14 029 Kč	15 248 Kč	16 363 Kč	17 443 Kč	18 589 Kč	19 591 Kč	20 855 Kč
podnikatelská sféra	11 100 Kč	12 266 Kč	13 173 Kč	14 185 Kč	15 390 Kč	16 410 Kč	17 372 Kč	18 552 Kč	19 511 Kč	20 821 Kč
nepodnikatelská sféra	11 257 Kč	11 768 Kč	13 212 Kč	13 457 Kč	14 733 Kč	16 197 Kč	17 692 Kč	18 714 Kč	19 877 Kč	20 977 Kč
Správa Pražského hradu	10 686 Kč	10 662 Kč	12 185 Kč	12 130 Kč	12 331 Kč	13 710 Kč	16 836 Kč	18 262 Kč	20 397 Kč	20 857 Kč

Zdroj: Výroční a výhledové zprávy Správy Pražského hradu a ČSÚ

Porovnáním průměrného platu v České republice a ve Správě dojdeme k závěru, že platy Správy až do roku 2005 zaostávaly. Průměrné tempo růstu organizace je o 0,50 % nižší, než v národním hospodářství. Celkový nárůst platů za sledované období je však vyšší (195,18 % oproti 187,34 % celkového průměru republiky).

Tempa růstu průměrného platu a mzdových prostředků dokumentují řetězové a bazické indexy. Celkové mzdové prostředky jsou uvedeny v tis. Kč, průměrný plat v absolutní hodnotě.

Tab. č. 18. Řetězové a bazické indexy mzdových nákladů v roce 1997 – 2006

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
celkové mzdové prostředky	40 085	39 808	48 157	46 653	48 210	50 864	56 985	59 387	61 289	64 114
řetězový index v %	-	99,31	120,97	96,88	103,34	105,51	112,03	104,22	103,2	104,61
bazický index v %	100	99,31	120,14	116,39	120,27	126,89	142,16	148,15	152,9	159,95
průměrný plat	10 686	10 662	12 185	12 130	12 331	13 710	16 836	18 262	20 397	20 857
řetězový index v %	-	99,78	114,28	99,55	101,66	111,18	122,8	108,47	111,69	102,26
bazický index v %	100	99,78	114,03	113,51	115,39	128,3	157,55	170,9	190,88	195,18

Zdroj: Výroční a výhledové zprávy Správy Pražského hradu a vlastní zpracování

Vývoj celkových mzdových prostředků v tis. Kč je v souladu s celkovými náklady rostoucí. Průměrné tempo růstu ve sledovaném období bylo 5,36 %. Pokud bude rok 1997 považován za počátek časové řady, zvýšily se mzdové prostředky o 59 %. Průměrné tempo růstu průměrného měsíčního platu zaměstnance v hlavní činnosti činilo 7,71 %. Zde je dynamika nárůstu 95 %, což je způsobeno převody z fondu odměn.

Druhou částí mzdových nákladů jsou ostatní osobní náklady. Jedná se o úhrady za práce sjednané na dohodu o pracovní činnosti, dohodu o provedení práce a odstupné zaměstnanců. Součástí těchto výdajů jsou samozřejmě i náklady spojené s platy, např. sociální a zdravotní pojištění hrazené organizací, zákonné sociální náklady a ostatní sociální náklady, jakými jsou příspěvky na stravování a jiné.

Zákonné sociální pojištění – účet 524, Zákonné sociální náklady – účet 527, Ostatní sociální náklady – účet 528

Zákonné sociální pojištění a zákonné sociální náklady jsou povinně odváděny institucím sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění. Jedná se o procentně stanovené částky z hrubé mzdy zaměstnanců.

Ostatní sociální náklady jsou dobrovolné výdaje Správy na pojištění zaměstnanců apod.

Výše těchto nákladů se odvíjí od výše mzdových prostředků předcházejícího účtu. Tempa růstu jsou proto velmi podobná jako v prvním účtu této skupiny, 109,97 % pro zákonné sociální pojištění a 108,37 % pro skupinu zákonné sociální náklady.

6. 1. 4. Účtová třída 53 – Daně a poplatky

Seskupení účtů zahrnuje silniční daň, daně z nemovitostí a ostatní daně a poplatky. Údaje pro tuto skupinu jsou známy pouze v konečném součtu.

Průměrný podíl skupiny 38 na celkových nákladech činí pouhých 0,16 %. Tempo růstu vykazuje obdobné vlastnosti jako náklady na reprezentaci, přestože je tempo růstu 103,02 %, soubor vykazuje v časové řadě rozptyl 70 %.

Část nákladů se zde objevuje dlouhodobě, jako silniční daň. Naopak poplatky na soudní výlohy a jiné pokuty jsou čistě jednorázové částky, které mají charakter náhodných výdajů.

Tab. č. 19. Seskupení účtů skupiny daně a poplatky v tis. Kč

účet	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
530	505,0	930,5	786,4	660,0	655,0	686,0	724,5	253,4	193,0	660,3
náklady celkem	315 998,0	253 089,2	267 495,8	242 250,0	242 676,0	292 776,0	349 956,8	452 816,5	517 203,7	583 157,8
skupina/celkem v %	0,16%	0,37%	0,29%	0,27%	0,27%	0,23%	0,21%	0,06%	0,04%	0,11%

Zdroj: Výroční a výhledové zprávy Správy Pražského hradu a vlastní zpracování

Silniční daň

Silniční daň je pravidelně odváděna ze všech motorových vozidel v majetku Správy. Vozový park je každoročně obměňován, aby dostal potřebám reprezentace i běžného provozu.

Daně z nemovitostí

Správa hospodaří s nemovitým majetkem zřizovatele, z čehož vyplývá povinnost platby daně z těchto nemovitostí. Daně z nemovitostí se nejvíce podílejí na nákladech této skupiny.

Ostatní daně a poplatky

Součástí těchto poplatků jsou hlavně soudní poplatky. Překvapivě vzhledem k rozsáhlému vozovému parku nebyla udělena pokuta za dopravní přestupky.

6. 1. 5. Účtová třída 54 – Ostatní provozní náklady

V seskupení jsou především zahrnuty náklady na úhradu pojistného, bankovních poplatků, daňově neuznatelné náklady, odškodnění pracovních úrazů a bolestné, odpisy pohledávek.

Skupina ostatních provozních nákladů se na celkových nákladech Správy podílí pouze 2,26 %, při průměrné absolutní hodnotě 87 210,6 tis. Kč. Tempo růstu časové řady je klesající, přestože v posledních dvou letech mají tyto výdaje kladné roční přírůstky.

Tab. č. 20. Seskupení účtů jiných provozních nákladů v tis. Kč

účet	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
540	23 462,0	9 150,0	8 323,7	5 719,0	5 779,0	10 450,0	2 647,3	8 351,0	6 827,8	6 500,8
náklady celkem	315 998,0	253 089,2	267 495,8	242 250,0	242 676,0	292 776,0	349 956,8	452 816,5	517 203,7	583 157,8
skupina/celkem v %	7,42%	3,62%	3,11%	2,36%	2,38%	3,57%	0,76%	1,84%	1,32%	1,11%

Zdroj: Výroční a výhledové zprávy Správy Pražského hradu a vlastní zpracování

6. 1. 6. Účtová třída 55 – Odpisy, rezervy

Seskupení obsahuje odpisy dlouhodobého hmotného, nehmotného majetku a technického zhodnocení realizované Správou v souladu s odpisovým plánem schváleným zřizovatelem. Odpisy tvoří největší položku.

Průměrný podíl odpisů na celkových nákladech Správy je 12,99 %. Jako většina nákladů, i tyto vykazují trvalý růst. Průměrné tempo růstu časové řady je 115,04 %. Konkrétní výši ovlivnily změny v evidenci kulturních předmětů.

Tab. č. 21. Seskupení účtů odpisů, rezerv a celkových nákladů. v tis. Kč

účet	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
550	36 732,0	28 082,7	29 453,4	17 272,0	16 765,0	17 568,0	96 042,5	107 440,6	116 750,2	129 585,7
náklady celkem	315 998,0	253 089,2	267 495,8	242 250,0	242 676,0	292 776,0	349 956,8	452 816,5	517 203,7	583 157,8
skupina/celkem v %	11,62%	11,10%	11,01%	7,13%	6,91%	6,00%	27,44%	23,73%	22,57%	22,22%

Zdroj: Výroční a výhledové zprávy Správy Pražského hradu a vlastní zpracování

6. 1. 7. Účtová třída 59 – Daně z příjmů a převodové účty

Seskupení účtů se skládá ze dvou účtů, týkajících se odvodové povinnosti. Daň z příjmů splatná v daném roce a dodatečné odvody daně z příjmů.

Daň z příjmů - splatná

Plátcem daně z příjmů se Správa stala až v roce 1998. Celková hodnota pro každý rok je pouze odhad, z toho důvodu jsou v některých letech záporné hodnoty. Jedná se o proučtování odhadu daně z předešlého roku oproti skutečné daňové povinnosti. Z uvedených roků se to týká let 2003 a 2004.

Rozdělení činností na hlavní činnost vykonávanou podle pravidel provozování příspěvkové organizace a vedlejší, hospodářskou, činnost podle živnostenského oprávnění, vedlo od roku 2000 k výraznému snížení daní z příjmů. Z 1 116,7 tis. Kč v předchozím roce na pouhých 69 tis. Kč v hlavní činnosti.

Tab. č. 22. Seskupení účtů daně z příjmů a převodových účtů v tis. Kč

účet	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
590	-	4 623,6	1 116,7	69,0	1 304,0	14 250,0	-3 023,3	-11 000,0	18 068,9	10 593,9
595	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2 630,0	0,0	-4 017,6	0,0	0,0
skupina 59	0,0	4 623,6	1 116,7	69,0	1 304,0	16 880,0	-3 023,3	-15 017,6	18 068,9	10 593,9
náklady celkem	315 998,0	253 089,2	267 495,8	242 250,0	242 676,0	292 776,0	349 956,8	452 816,5	517 203,7	583 157,8
skupina/celkem v %	0,00%	1,83%	0,42%	0,03%	0,54%	5,77%	-0,86%	-3,32%	3,49%	1,82%

Zdroj: Výroční a výhledové zprávy Správy Pražského hradu a vlastní zpracování

Průměrný podíl na nákladech Správy je 0,97 %. Výše této skupiny nákladů je přímo úměrná dosaženému zisku, respektive ztrátě.

Tab. č. 23. Hospodářský výsledek z běžné činnosti (tis. Kč)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
daně z příjmů celkem	0,0	4 623,6	1 116,7	69,0	1 304,0	16 880,0	-3 023,3	-15 017,6	18 068,9	10 593,9
řetězový index	-	-	24,15%	6,18%	1889,86%	1294,48%	-17,91%	496,73%	-120,32%	58,63%
bázický index	-	100,00%	24,15%	1,49%	28,20%	365,08%	-65,39%	-324,80%	390,80%	229,13%
hospodářský výsledek	2 106,0	1 771,0	3 531,0	3 630,0	279,0	5 381,0	328,3	4 206,8	761,3	5 991,2
řetězový index	-	84,09%	199,38%	102,80%	7,69%	1928,67%	6,10%	1281,39%	18,10%	786,96%
bázický index	100,00%	84,09%	167,66%	172,36%	13,25%	255,51%	15,59%	199,75%	36,15%	284,48%

Zdroj: Výroční a výhledové zprávy Správy Pražského hradu a vlastní zpracování

Řetězové indexy daně z příjmů i hospodářského výsledku mají obdobný průběh, pouze hospodářský výsledek má zpoždění jedno časové období. Samozřejmě se uvedená

tempa růstu musejí brát s rezervou. Ztráta v letech 2003 a 2004 zkrusuje celkové výsledky. Stejně jako hospodářský výsledek, který je spíše vedlejším produktem při hospodaření v hlavní činnosti. I přes kolísání souboru je průměrné tempo růstu hospodářského výsledku trvale rostoucí na úrovni 112,32 %.

6. 2. Investiční výdaje

Správa Pražského hradu je příspěvkovou organizací, která hospodáří s majetkem Kanceláře prezidenta republiky. Jak z názvu vyplývá, jedná se o komplex Pražského hradu a zámku v Lánech. Svoji podstatou se jedná o národní kulturní památku, zapsanou na seznamu UNESCO. Vzhledem k těmto skutečnostem je Správa Pražského hradu povinná pečovat o rozvoj areálu a zachování jeho funkčnosti pro další generace.

V rámci investičních výdajů se jedná o projekty a stavební úpravy zadávané Správou pod dohledem kulturního odboru Kanceláře prezidenta republiky a Památkové péče. Vzhledem k finanční náročnosti těchto aktivit jsou prostředky poskytovány převážně ze státního rozpočtu v podobě systémových dotací a v menším objemu a míře individuálních dotací. Vlastní zdroje jsou zastoupeny čerpáním z fondů reprodukce majetku.

Neuzavřené spory o nemovitý majetek výrazně ovlivňují plánované investiční akce. Nejasnost ohledně budoucího majitele neumožňuje časově i prostorově navazující tvorbu programů. Správa je v tomto ohledu omezena a na těchto objektech je prováděna pouze základní údržba a opravy.

Tab. č. 24. Řetězové a bazické indexy investičních výdajů (v %)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
investiční výdaje	156 239,0	155 104,0	132 900,0	117 403,0	120 523,2	128 616,3	191 000,0	209 232,0	223 853,4	229 736,4
řetězový index	-	99,27%	85,68%	88,34%	102,66%	106,71%	148,50%	109,55%	106,99%	102,63%
bazický index	100,00%	99,27%	85,06%	75,14%	77,14%	82,32%	122,25%	133,92%	143,28%	147,04%

Zdroj: Výroční a výhledové zprávy Správy Pražského hradu a vlastní zpracování

Tempo růstu je na úrovni 104,38 %, což představuje každoroční 5% nárůst investičních výdajů. Bazický index vypovídá o zvýšení prostředků 1,5 x od začátku sledovaného

období. V roce 2003 je patrný nárůst skokový nárůst výdajů, který pokračuje i v následujících letech.

Pro přehlednost jsou investiční akce členěny do různých programů. V letech 1997 až 2003 byly aktivní následující:

- 301010 – Obnova a dostavba areálu Pražského hradu
- 301020 – Obnova a dostavba sídla prezidenta republiky
- 301030 – Pořízení a technická obnova strojů a zařízení.

Program 301010 – Obnova a dostavba areálu Pražského hradu

Součástí tohoto programu je dlouhodobá rekonstrukce č. p. 2 - Ústav šlechtičen. Projektově je rozdělen do 5 etap, přesahujících několik účetních období. Vedle velkých celků jsou v rámci tohoto programu realizovány i drobnější stavby do 5 milionů korun. Jedná se o části budov důležitých pro bezproblémový provoz a fungování Správy.

Program 301020 – Obnova a dostavba sídla prezidenta republiky

Letním sídlem prezidenta republiky je zámek v Lánech. Tento program se netýká okolního majetku, který spadá pod příspěvkovou organizaci Lesní správa Lány. Ve srovnání s předchozím programem je objem profinancovaných prostředků mnohem menší. Nejčastěji se jedná o investice do skleníků a jiných zařízení sloužících pro pěstování rostlin, které se používají jako dekorace Hradu při oficiálních událostech.

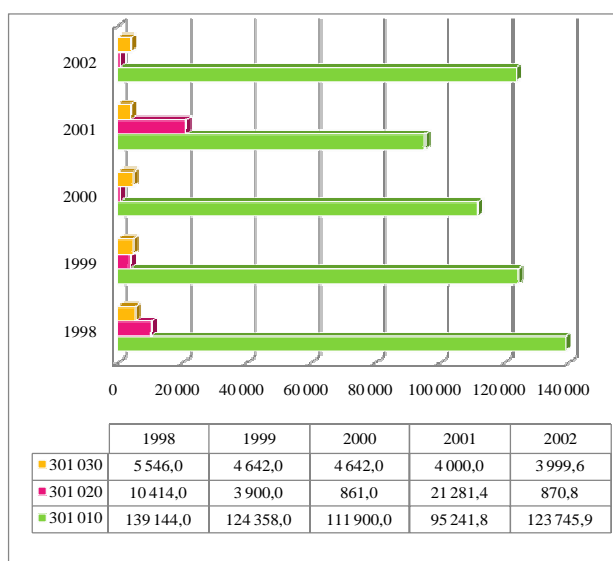
Program 301030 – Pořízení a technická obnova strojů a zařízení

V rámci tohoto programu se jedná o investice do technického vybavení, obnova se týká strojů, vozového parku, technického vybavení potřebného pro divizi Zahrady aj.

Celkové prostředky poskytnuté na tyto výdaje jsou nedostatečné. Přispívají ke zlepšení technického stavu budov, ale objem vynakládaných prostředků by měl být vyšší. Odráží však situaci státního rozpočtu.

Pro ilustraci jsou v následující tabulce uvedeny absolutní hodnoty poskytnuté jednotlivým programům.

Graf. č. 5. Výdaje na jednotlivé programy v letech 1998 – 2002 v tis. Kč

Zdroj: Výroční a výhledové zprávy Správy Pražského hradu a vlastní zpracování

V roce 2003 byl vypracován soupis závad a poškození objektů v areálu. Na základě získaných informací byla vyhotovena Zpráva o zjištění závad, poruch nebo havarijního stavu objektů Pražského hradu. Šetření posloužilo jako podklad pro návrh rekonstrukcí, oprav a restaurování pro období 2004 – 2007.

Od roku 2004 proto došlo v evidenci ke změnám. Program 201010 Reprodukce majetku Kanceláře prezidenta republiky je zajišťován společně se Správou Pražského hradu i Lesní správou Lány. Investiční činnost byla od tohoto roku realizována v následujících podprogramech:

- 201011 – Pořízení, obnova a provozování ICT ve správě Kanceláře prezidenta republiky
- 201012 – Obnova a dostavba areálu Pražského hradu
- 201014 – Pořízení a obnova movitého majetku ve správě Kanceláře prezidenta republiky.

201011 – Pořízení, obnova a provozování ICT ve správě Kanceláře prezidenta republiky

První, nově vzniklý podprogram Kanceláře prezidenta republiky, se zabývá investiční akcí Systém obvodové ochrany Pražského hradu. Celkové poskytnuté prostředky

ve výši 70 mil. Kč sestávaly z individuální dotace 1 412 300 Kč a prostředků z fondů ve výši 68 587 700 Kč. Věcným cílem investiční akce je vytvoření systému obvodové ochrany Pražského hradu. Akce je financována individuální dotací. Systém přinese zkvalitnění služeb a orientace pro návštěvníky Hradu. V roce 2004 došlo po předchozím období k přehodnocení a přizpůsobení funkčních charakteristik. Tyto úpravy si vyžádaly prodloužení doby realizace až do následujícího roku.

Podprogram 201012 – Obnova a dostavba areálu Pražského hradu:

Od roku 2004 se názvy jednotlivých programů změnily, ne však jejich náplň. Došlo ke sloučení programů 301010 a 301020 v podprogramu 201012. V rámci tohoto podprogramu jsou nadále realizovány rozsáhlé rekonstrukce a finančně náročné projekty.

Příkladem pokračující investice je dokončení rozsáhlé rekonstrukce Rožmberského paláce. Nově vzniklé prostory budou sloužit nejen pro restaurátorské dílny. Dalším dlouhodobým investičním programem, který pokračoval z minulého období, je rekonstrukce č. p. 53 – Jízdárny Pražského hradu.

Podprogram 201014 – Pořízení a obnova movitého majetku ve správě KPR

Poslední podprogram je pokračováním programu 301030 z minulého období.

Hlavní akcí v tomto programu je zpracování projektu a realizace Informačně-orientačního systému Pražského hradu. Program byl realizován v letech 2003 – 2005. V objemu finančních prostředků méně významné se jeví pořízení zemědělské techniky pro potřeby areálu v Lánech a pro údržbu rozsáhlých zahrad.

Tab. č. 24. Výdaje v jednotlivých programech v letech 2004 – 2006 v tis. Kč

	2004	2005	2006
systemová dotace	84 217,8	99 162,0	101 929,6
individuální dotace	6 806,5	0,0	10 297,5
převod do RF	118 207,8	124 691,3	117 509,3
celkem	209 232,0	223 853,4	229 736,4

Zdroj: Výroční a výhledové zprávy Správy Pražského hradu a vlastní zpracování

V tabulce jsou zobrazeny skutečné výdaje v jednotlivých letech v členění na způsoby financování. Převod do rezervního fondu zřizovatele je prováděn každoročně, při nevyčerpání prostředků poskytnutých z rozpočtu.

V roce 2004 bylo skutečně vyčerpáno 43,6 %, v dalším roce se čerpání zdrojů změnilo neznatelně na 44,3 %. V roce 2006 bylo profinancováno 48,9 %. Ani v jednom ze sledovaných období nebylo vyčerpáno více než 50 % finančních prostředků k tomu určených. V průměru se systémové dotace podílely 43,04 %, individuální dotace 2,58 %. Zbývající část byla převedena do rezervního fondu zřizovatele.

6.3. Budoucí vývoj

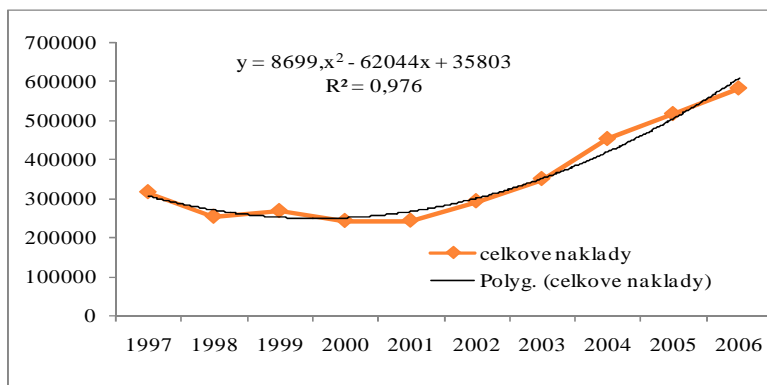
Použitím lineárních trendových funkcí je zjištěna matematická rovnice vysvětlující numerické změny v čase. Lze z nich odvodit budoucí průběh nákladů Správy, při zachování stávajících podmínek v národním hospodářství. Hodnocení budoucího vývoje není předmětem této práce, pro ilustraci jsou zde uvedeny pouze celkové náklady Správy a dvě hlavní skupiny výdajů - výdajů na opravy a udržování a mzdové výdaje.

V praxi se vyskytují náklady, které jsou nepředvídatelné a náhodné. Trendová funkce je potom ryze teoretická a v praxi nemusí mít s původní funkcí nic společného. Týká se to výdajů na daně a poplatky, odpisy a platby za daně z příjmů.

Celkové náklady

Komplexní náklady Správy a jejich budoucí vývoj jsou pečlivě plánované samotnou správou a jsou předmětem každoročních analýz a vyhodnocování. V této práci je pro analýzu použita kvadratická trendová funkce. Z jejího grafického znázornění v následujícím grafu ilustruje průběh trendové funkce, který velmi těsně kopíruje průběh celkových nákladů. V matematickém vyjádření vysvětluje daná funkce průběh z 97,60 % pravděpodobností hodnotu celkových nákladů v následujících letech. Průměrný roční přírůstek činí 29 684,4 tis. Kč. V následujícím roce by tedy výdaje měly činit 405 898 tis. Kč bez zahrnutí individuálních dotací na konkrétní tituly, a jiných mimořádných výdajů.

Graf č. 6. Celkové náklady a kvadratické vyrovnání

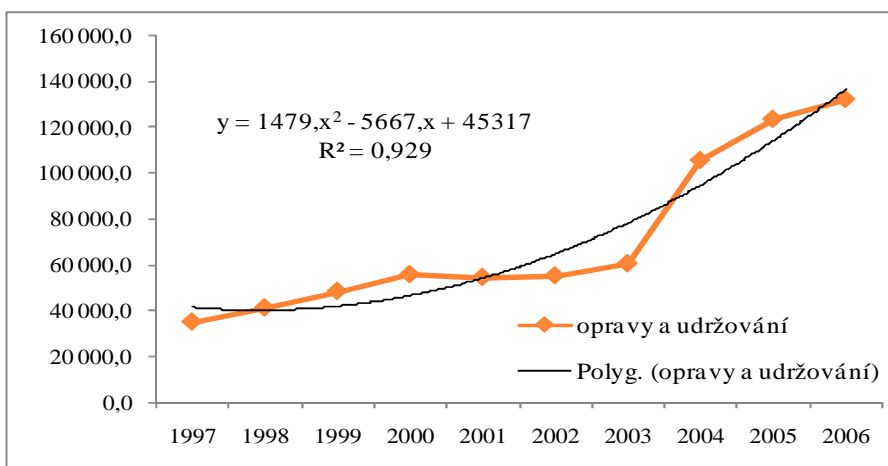

Zdroj: Výroční a výhledové zprávy Správy Pražského hradu a vlastní zpracování

Výdaje na opravy a udržování

Přestože je tato skupina nákladů charakteristická podílem náhodných oprav, její podstatou jsou cyklicky se opakující náklady a opravy prováděné každoročně. Exponenciální trendová funkce má s 93% pravděpodobností průběh popsany rovnicí $Y = 1\,479x^2 - 5\,667x + 45\,317$.

Graf č. 7. Exponenciální vyrovnání výdajů na opravy a udržování

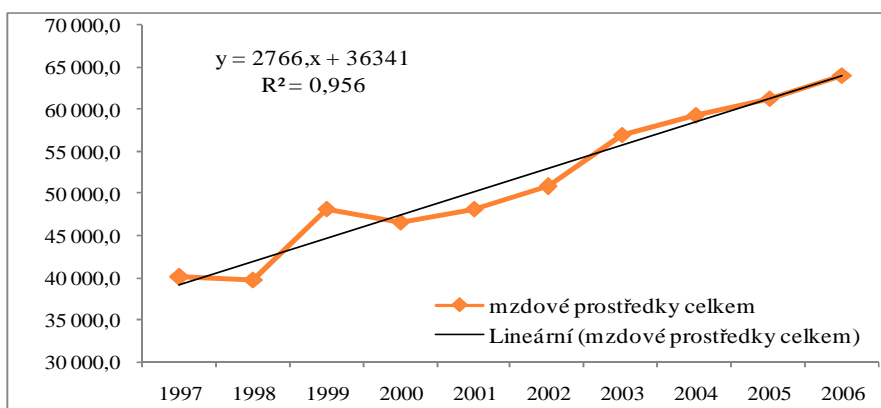
Zdroj: Výroční a výhledové zprávy Správy Pražského hradu a vlastní zpracování

Z grafu je patrné, že křivka relativně věrně kopíruje skutečný průběh výdajů. Průměrné roční přírůstky jsou ve sledovaném období 10 778,50 Kč. Při zachování podmínek i v následujícím období, dosáhly by výdaje hodnoty 161 939 tis. Kč s 93% pravděpodobností.

Mzdové výdaje

Průběh prostředků vynakládaných na platy zaměstnanců je každoročně pevně stanoven počtem pracovníků. K neočekávaným výkyvům proto nedochází. Politika Správy je shodná s národním hospodářstvím, kdy dochází každoročně k nárůstu. Lineární trendová funkce má s 96% pravděpodobností průběh popsany rovnicí $Y = 2\,766x + 36\,341$. Průměrný roční přírůstek je 2 669,90 tis. Kč.

Graf č. 8. Lineární vyrovnání mzdových výdajů

Zdroj: Výroční a výhledové zprávy Správy Pražského hradu a vlastní zpracování

Provozní náklady, odpisy

Povaha první jmenované skupiny je charakteristická náhodnými jevy. Manka a škody z provozní činnosti, stejně tak některé typy pokut a penále jsou nepředvídatelné. Použití trendových funkcí nemá vypovídací hodnotu a dostupné modely vysvětlují průběh nákladů maximálně z 60 %.

Nejvyšší podíl na této položce tvoří odpisy dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku Správy. V budoucnu nelze předpokládat kolísání majetku. Daná kvadratická rovnice

$Y = 2\,550x^2 - 15\,432x + 46\,239$ vysvětluje z 84,60 % vývoj nákladů v následujících obdobích.

7. Závěr

Správa Pražského hradu je specifická organizace, jedinečná v České republice. Jedná se o příspěvkovou organizaci, zřízenou Kanceláří prezidenta republiky. Přesto, že je její hlavní poslání poskytovat plný servis prezidentu republiky a jeho agendě, veřejnosti se prezentuje svým bohatým kulturním programem. Založena byla v březnu roku 1992 delimitací majetku Kanceláře prezidenta republiky, která je jejím zřizovatelem.

Tato práce se zabývá hodnocením vývoje výdajů Správy Pražského hradu v letech 1997 až 2006. V úvodní části je nastíněna problematika kultury jako veřejného statku, pro který platí jiná pravidla a je nutná jeho podpora z centrálních zdrojů. Výdaje jsou rozděleny na hlavní a vedlejší činnost. Od dubna 2000 je provozována vedlejší činnost podle živnostenského oprávnění. V této práci je Správa Pražského hradu sledována z pohledu příspěvkové organizace, vedlejší činnosti proto není věnována pozornost. Výdaje se dělí na neinvestiční, financované z příspěvku na provoz, a investiční, financované formou dotací.

Celkové náklady Správy jsou v desetileté časové řadě trvale rostoucí, průměrné tempo růstu činí 107,05 %. Z hlediska vyrovnaného rozpočtu je pozitivní, že průměrné tempo růstu výnosů je obdobné, 107,30 %. Nejvyšších ročních přírůstků dosahuje Správa v období let 2003 – 2006, zde je průměrný každoroční nárůst o 18,80 %.

Vzhledem k povaze činnosti Správy, výdaje v některých letech jsou významně ovlivňovány konkrétními, jednorázovými akcemi. Ať už se jedná o investiční rozsáhlé projekty, nebo návštěvu prezidentů visehradské čtyřky. Důležitou změnou bylo vyčlenění některých činností pro vedlejší činnost, s platností od dubna 2000. Od července téhož roku se Správa stala plátcem daně z přidané hodnoty.

Neinvestiční výdaje se skládají z rozmanitých nákladů souvisejících s běžným chodem organizace. Největší podíl zaujímají mzdové výdaje a výdaje na opravu a udržování. Průměrně se podílejí na celkových nákladech 42,07 %.

Odměňování zaměstnanců je pevně stanoveno zákonem, navýšení mzdových prostředků z vlastních zdrojů je každoročně využíváno pro dorovnání tempa růstu průměrného

měsíčního platu ve Správě s průměrnou mzdou v národním hospodářství. V roce 2006 byla na úrovni 20 857 Kč. Mzdové výdaje se každoročně zvyšují v průměru o 5,36 %.

Náklady na opravy a udržování se podílí na celkových výdajích Správy 19,23 %. Tato skupina se skládá ze tří položek: stavební opravy a udržování (průměrný podíl 78,64 %), nestavební opravy a udržování (průměrný podíl 10,97 %) a restaurování (s podílem 8,87 %). Tyto výdaje vykazují nejvyšší dynamiku růstu, řetězový index je 117,50 %. Bazický index 377,80 % dokumentuje téměř čtyřnásobné zvýšení prostředků na neinvestiční opravy od počátku období.

Ostatní skupiny nákladů se podílejí 57,03% na výdajích Správy. Položky cestovné a náklady na reprezentaci jsou dlouhodobě a záměrně snižovány. Průměrné tempo růstu 90,22 %, respektive 110,38% je nadále snižováno. Náklady na spotřebu materiálu zahrnují i jednorázové částky, poskytnuté na vybavení budov mobiliářem. Tyto výdaje nepravdělně zvyšují náklady v této skupině. Tempo růstu 102,54 % je proto nutné brát s rezervou. Nejnižší hodnota byla v roce 1999 97,16 %, zatímco v roce 2000 činilo tempo růstu 110,71 %.

Investiční výdaje mají charakter víceletých investičních akcí, zahrnujících celkovou rekonstrukci a renovaci velkých celků. Pro lepší orientaci jsou zahrnuty do programů, respektive podprogramů, podle věcné příslušnosti.

V souladu s politikou Správy, je průměrné tempo růstu investic 104,38 %. Bazický index je na úrovni 103,35 %. Od roku 2003 je patrné skokové zvýšení výdajů na investice. Průměrně byly každoročně poskytnuty finanční prostředky ve výši 166 460,7 tis. Kč.

V počátečních letech se rozdělují na programy 301010 – Obnova a dostavba areálu Pražského hradu (podíl na celkových investicích průměrně činí 84,40 %), 301020 – Obnova a dostavba sídla prezidenta republiky (průměrný podíl 4,37 %) a 301030 – Pořízení a technická obnova strojů a zařízení (průměrný podíl 3,48 %). Od roku 2004 jsou nově programy přejmenovány a jsou uváděny z pohledu zřizovatele jako následující podprogramy: 201011 – Pořízení, obnova a provozování ICT ve správě Kanceláře prezidenta republiky, 201012 – Obnova a dostavba areálu Pražského hradu,

a 201014 – Pořízení a obnova movitého majetku ve správě Kanceláře prezidenta republiky.

Ze strany zřizovatele je kladen důraz na zvyšování podílu samofinancování běžného provozu. Financování rozsáhlých, časově a finančně náročných, akcí bude i nadále z převážně části zajištěno pomocí individuálních a systémových dotací ze státního rozpočtu.

8. Seznam literatury

Dobrovský, Luboš. *www.hrad.cz* [online]. Praha: 19.dubna 1993 [20.ledna 2009]. dostupné z < http://www.hrad.cz/cz/sprava_hradu/statut.shtml >.

Hamerníková B.: *Financování ve veřejném a neziskovém nestátním sektoru*, Eurolex Bohemia, Praha, 2000, ISBN 80-902-7523-0

Hindls Richard: *Statistika pro ekonomy*. Vyd. 8. Praha: Professional Publishing, 2007. ISBN 978-80-86946-43-6

Chotěbor, Petr, Svoboda, Jiří. *Pražský hrad. Petr Chotěbor, Jiří Svoboda* ; 1. vyd. Praha : Olympia, 1990. 96 ISBN 80-7033-000-7

Ministerstvo kultury. *Výroční zpráva Ministerstva kultury pro rok 2007*. [online]. Praha: 24. srpna 2008 [25.ledna 2009] dostupný z <<http://www.mkcr.cz/ministerstvo/vyrocnizpravy> >

Peková J., Pilný J., Jetmar M.: *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*, ASPI, Praha, 2005, ISBN 80-7357-052

Polián M.: *Organizace a činnost veřejné správy*, Prospektrum, Praha, 2002, ISBN 80-7175-098-0

Potůček, Martin. *Veřejná politika. Martin Potůček a kol.* ; Praha : Slon, 2005. ISBN 80-86429-50-4.

Rektořík J. a kol.: *Ekonomika a řízení odvětví veřejného sektoru*, Ekopress, Praha, 2007, ISBN 80-210-1810-0

Správa Pražského hradu. Praha. *Výroční a výhledové zprávy Pražského hradu*. 1997 – 2006

Strečková, Yvonne, Malý, Ivan. *Veřejná ekonomie pro školu i praxi. Ivonne Strečková, Ivan Malý a kolektiv*. Vyd.1. Praha : Computer Press, 1998. ISBN 80-7226-112-6.

9. PŘÍLOHY

Příloha č. 1. Náklady hlavní činnosti v členění podle účtové osnovy v tis. Kč

Příloha č. 2. Řetězové indexy nákladových účtů v hlavní činnosti Správy v %

Příloha č. 1. Náklady hlavní činnosti v členění podle účtové osnovy v tis. Kč

účet	slovní název účtu	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
501	materiál	17 344,0	20 020,1	21 988,2	33 357,0	33 358,0	37 142,0	36 358,2	43 182,4	47 646,3	38 136,3
502	energie	33 783,0	34 182,1	31 764,5	21 934,0	24 925,0	27 450,0	27 568,6	26 935,6	27 423,4	34 769,7
503	ostatní neskladovatelné dodávky	3 871,0	3 061,2	2 499,1	3 418,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
504	prodané zboží	3 200,0	1 990,3	1 321,7	554,0	162,0	112,0	81,2	81,5	22,0	0,0
510	služby	104 150,0	50 856,9	49 962,5	36 350,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
511	opravy a udržování	35 000,0	41 110,0	48 339,6	55 652,0	54 409,0	55 187,0	60 475,8	105 446,3	123 443,5	132 006,5
512	cestovné	734,0	503,8	1 272,1	517,0	311,0	372,0	270,6	185,8	172,0	290,7
513	náklady na reprezentaci	1 229,0	485,1	881,7	373,0	245,0	1 327,0	437,2	1 129,7	2 598,3	2 989,9
518	ostatní služby	1 087,0	181,8	362,8	401,0	36 841,0	52 092,0	44 806,4	65 144,9	93 822,6	132 308,0
521	mzdové prostředky	41 053,0	40 578,0	49 087,3	46 594,0	48 210,0	51 897,0	58 451,4	68 158,5	70 419,0	75 931,0
524	sociální a zdravotní pojištění	11 229,0	14 908,4	17 526,5	16 992,0	17 158,0	18 798,0	21 568,4	23 169,6	24 580,6	26 413,5
527	záonné sociální náklady	714,0	846,3	2 098,9	775,0	1 839,0	2 133,0	2 784,7	1 318,4	1 375,6	1 471,7
528	ostatní sociální náklady	1 905,0	1 578,4	788,7	1 605,0	715,0	682,0	763,3	2 018,3	1 932,9	2 093,8
53	daně a poplatky	505,0	930,5	786,4	660,0	655,0	686,0	724,5	253,4	193,0	660,3
54	ostatní provozní náklady	23 462,0	9 150,0	8 323,7	5 719,0	5 779,0	10 450,0	2 647,3	8 351,0	6 827,8	6 500,8
55	odpisy, rezervy	36 732,0	28 082,7	29 453,4	17 272,0	16 765,0	17 568,0	96 042,5	107 440,6	116 750,2	129 585,7
590	daně z příjmů z běžné činnosti	-	4 623,6	1 116,7	69,0	1 304,0	14 250,0	-3 023,3	-11 000,0	18 068,9	10 593,9
595	dodatečné odvody daně z příjmů	-	0,0	0,0	0,0	0,0	2 630,0	0,0	-4 017,6	0,0	0,0
celkem	celkové náklady hlavní činnosti	315 998,0	253 089,2	267 495,8	242 250,0	242 676,0	292 776,0	349 956,8	452 816,5	517 203,7	583 157,8

Zdroj: Výroční a výhledové zprávy Správy Pražského hradu a vlastní zpracování

Příloha č. 2. Řetězové indexy nákladových účtů v hlavní činnosti Správy v %

účet	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Průměrné tempo růstu
501	17 344,0	20 020,1	21 988,2	33 357,0	33 358,0	37 142,0	36 358,2	43 182,4	47 646,3	38 136,3	
tempo růstu	-	1,15	1,10	1,52	1,00	1,11	0,98	1,19	1,10	0,80	109,15%
502	33 783,0	34 182,1	31 764,5	21 934,0	24 925,0	27 450,0	27 568,6	26 935,6	27 423,4	34 769,7	
tempo růstu	-	1,01	0,93	0,69	1,14	1,10	1,00	0,98	1,02	1,27	100,32%
503	3 871,0	3 061,2	2 499,1	3 418,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
tempo růstu	-	0,79	0,82	1,37	-	-	-	-	-	-	95,94%
504	3 200,0	1 990,3	1 321,7	554,0	162,0	112,0	81,2	81,5	22,0	0,0	
tempo růstu	-	0,62	0,66	0,42	0,29	0,69	0,73	1,00	0,27	0,00	53,66%
510	104 150,0	50 856,9	49 962,5	36 350,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
tempo růstu	-	0,49	0,98	0,73	0,00	-	-	-	-	-	70,41%
511	35 000,0	41 110,0	48 339,6	55 652,0	54 409,0	55 187,0	60 475,8	105 446,3	123 443,5	132 006,5	
tempo růstu	-	1,17	1,18	1,15	0,98	1,01	1,10	1,74	1,17	1,07	115,89%
512	734,0	503,8	1 272,1	517,0	311,0	372,0	270,6	185,8	172,0	290,7	
tempo růstu	-	0,69	2,53	0,41	0,60	1,20	0,73	0,69	0,93	1,69	90,22%
513	1 229,0	485,1	881,7	373,0	245,0	1 327,0	437,2	1 129,7	2 598,3	2 989,9	
tempo růstu	-	0,39	1,82	0,42	0,66	5,42	0,33	2,58	2,30	1,15	110,38%
518	1 087,0	181,8	362,8	401,0	36 841,0	52 092,0	44 806,4	65 144,9	93 822,6	132 308,0	
tempo růstu	-	0,17	2,00	1,11	91,87	1,41	0,86	1,45	1,44	1,41	170,49%
521	41 053,0	40 578,0	49 087,3	46 594,0	48 210,0	51 897,0	58 451,4	68 158,5	70 419,0	75 931,0	
tempo růstu	-	0,99	1,21	0,95	1,03	1,08	1,13	1,17	1,03	1,08	107,07%
524	11 229,0	14 908,4	17 526,5	16 992,0	17 158,0	18 798,0	21 568,4	23 169,6	24 580,6	26 413,5	
tempo růstu	-	1,33	1,18	0,97	1,01	1,10	1,15	1,07	1,06	1,07	109,97%
527	714,0	846,3	2 098,9	775,0	1 839,0	2 133,0	2 784,7	1 318,4	1 375,6	1 471,7	
tempo růstu	-	1,19	2,48	0,37	2,37	1,16	1,31	0,47	1,04	1,07	108,37%

Zdroj: Výroční a výhledové zprávy Správy Pražského hradu a vlastní zpracování

Příloha č. 2. Řetězové indexy nákladových účtů v hlavní činnosti Správy v %
pokračování

účet	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Průměrné tempo růstu
528	1 905,0	1 578,4	788,7	1 605,0	715,0	682,0	763,3	2 018,3	1 932,9	2 093,8	
tempo růstu	-	0,83	0,50	2,03	0,45	0,95	1,12	2,64	0,96	1,08	101,06%
538	505,0	930,5	786,4	660,0	655,0	686,0	724,5	253,4	193,0	660,3	
tempo růstu	-	1,84	0,85	0,84	0,99	1,05	1,06	0,35	0,76	3,42	103,02%
540	23 462,0	9 150,0	8 323,7	5 719,0	5 779,0	10 450,0	2 647,3	8 351,0	6 827,8	6 500,8	
tempo růstu	-	0,39	0,91	0,69	1,01	1,81	0,25	3,15	0,82	0,95	86,71%
550	36 732,0	28 082,7	29 453,4	17 272,0	16 765,0	17 568,0	96 042,5	107 440,6	116 750,2	129 585,7	
tempo růstu	-	0,76	1,05	0,59	0,97	1,05	5,47	1,12	1,09	1,11	115,04%
590	-	4 623,6	1 116,7	69,0	1 304,0	14 250,0	-3 023,3	-11 000,0	18 068,9	10 593,9	
tempo růstu	-	-	0,24	0,06	18,90	10,93	-0,21	3,64	-1,64	0,59	x
595	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2 630,0	0,0	-4 017,6	0,0	0,0	
tempo růstu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x
celkem	315 998,0	253 089,2	267 495,8	242 250,0	242 676,0	292 776,0	349 956,8	452 816,5	517 203,7	583 157,8	

Zdroj: Výroční a výhledové zprávy Správy Pražského hradu a vlastní zpracování